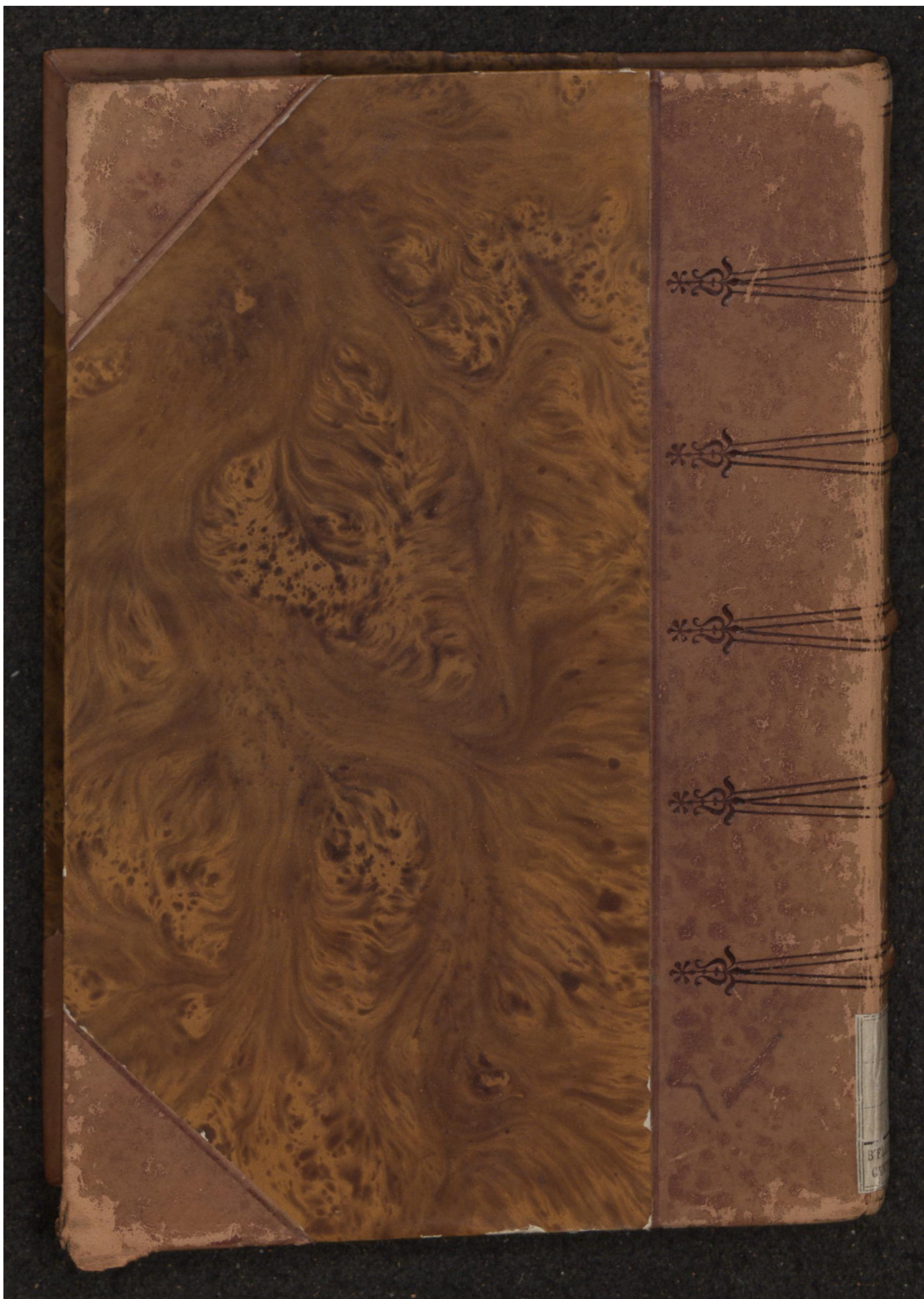
SAVONAROLA

CONTRA HYERONYMUM LIBELLUS.

Mogunt. Jo. Schœffer, c. 1499

P
7
7

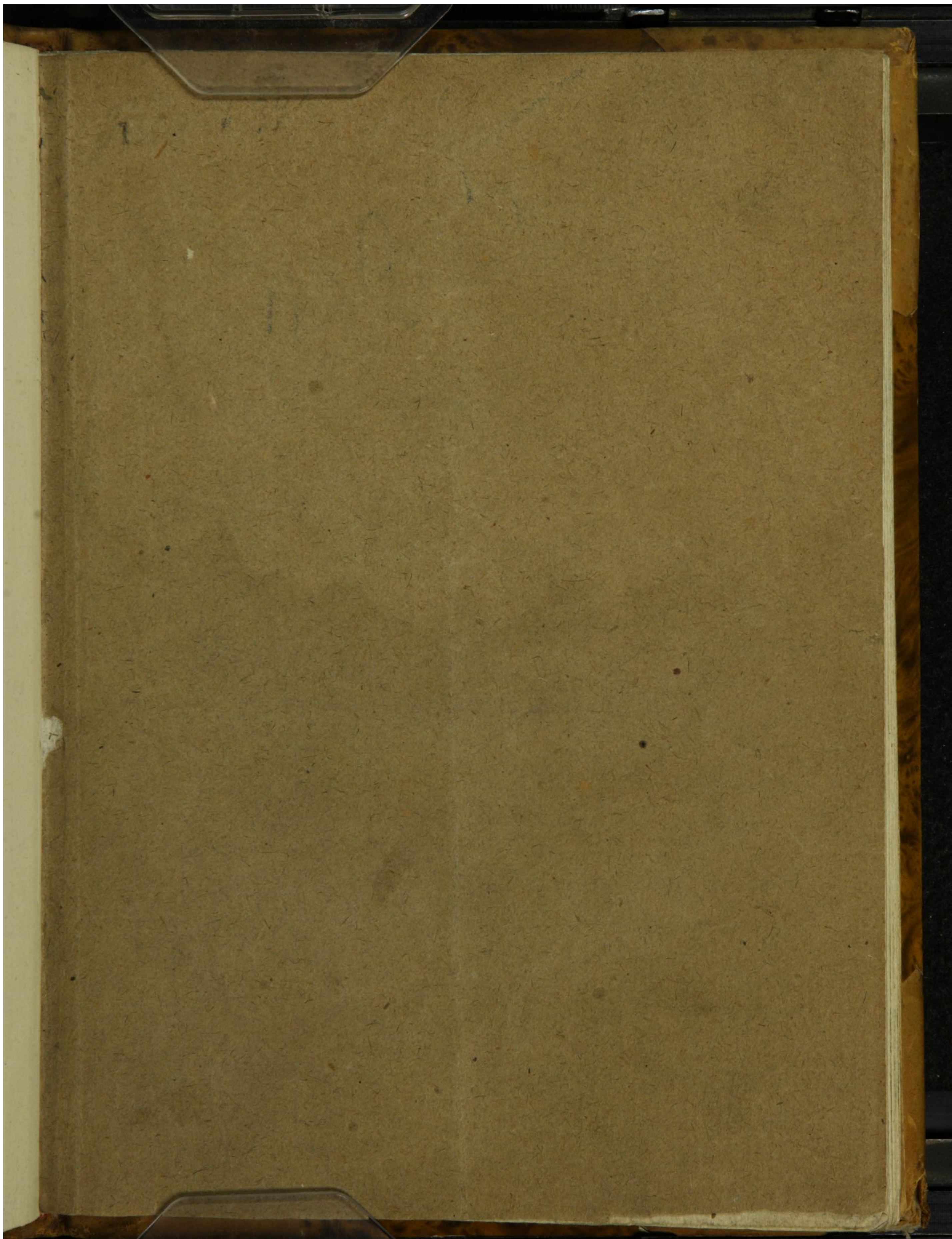

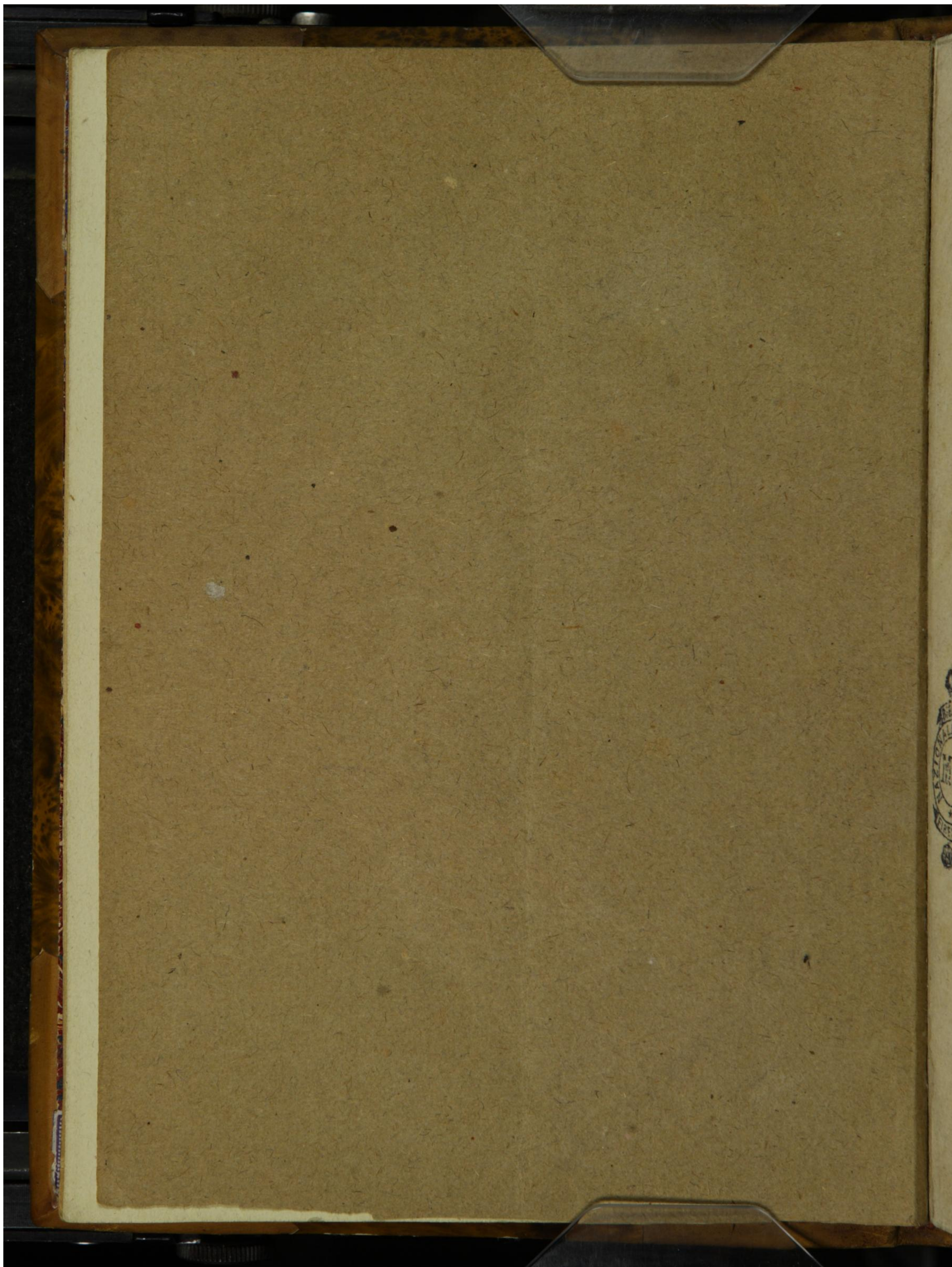

H*13386 = 14479
(ma non può essere identifi-
cato con Copinger 4797
perchè quello dice "in car.
romano")

BMC II 479 (IA. 8297)

[Nürnberg, Ambrosius
Huber]

Contra fratrem Hieronymum Heresiarchā libellus et ꝓcessus.

Nosce teipm̄.

Qui potis es sathane versutos scire colubros
Tartareū impunis ire redire lacum.
Elysijs etiam dare tetra cadauera campis
Mincheus. Ethereos ledere parce deos.
Non spinas pia Rhānus alit dū lilia gestit
Pontificem summū quisqꝫ beatus amat.

Sic transit gloria mundi.
Prologus.

Jo. Poggius Florētinus Aposto
lice sedi deuotus. Fratri Hieronymo Sauonarole Spiri
tum sanioris consilij. Licet mihi tecū Hieronyme frater hac
suprascriptiōe vti quādo a Christo seiūctus. Sathaneqꝫ po
testati traditus eo etiam dementie deuenisti. eoqꝫ furoris ꝓ
rupisti, vt pudore tuo honoreqꝫ post habitis iam non per
plexe, sed palam summo Pōtifici. Romaneqꝫ ecclesie bellū
indixeris. acerrimūqꝫ te his hostē obtuleris. Te summe de⁹
qui omniū es creator appello. cuius nutu cuncta reguntur.
cuiusqꝫ bonitate cuncta subsistunt. Tuqꝫ piētissime Christe
qui tuū p̄ciosissimū sanguinē pro humani generis redemp
tione tam alacriter, tam largiter ꝓfudisti miserere inquam
miserere populi tui. Surge in auxiliū ecclesie tue. ne paciaris
oro tunicā tuā illam inconsutilem ita discindi ita dilacerari.
Vosqꝫ sanctissima mundi lumina principes apostolorum
Petre. ac vas electiōis et doctor gentiū Paule expergiscimini
aliqn̄, ac successorē vestrum qui tā inique oppugnatur de
fendite, ꝓ ecclesieqꝫ decore vestro glorioso sanguie stabilire
iā tandē insurgite. Ego mediusfidi⁹ ignoro an oportuniores
illi q̄ʒ nūc supesse possitis. Cū acerrimus hostis Hieronym⁹
Sauonarola imo veri⁹ Antichristus alter indubiā sibi vic
toriam repromittens Pontifici Romano tam iniusta, tam
impia nephariaqꝫ arma impudenter intulerit. At quam
ob causam. Nempe quia insanientē hoīem ad sanitatē mē
tis reducere cupiebat. a recto tramite deuiū ad viam verita
tis redire suadebat boni agens pastoris officiū. Nū tibi hec
satis equa Hieronyme, satis honesta ratio videtur, cur post
posito oī obedientie vinculo. oīqꝫ humilitatis iugo reiecto

(que te maxime ꝓfiteri decet) in tantā insolentiam super biamqȝ ꝑueneris/ vt nō modo cōtra Pontificem bellare sed illum ꝓsternere/ conculcareqȝ cōtendas. O impudentē hoīs audatiā. o temeritatē ingētem. An tibi hoc canones suasere. an philosophi an theologi tuū in animū induxere/ vt tam procaciter/ tam petulāter cōtra christi Vicariū īsilires. Dic sodes vbi nā gētiū hoc didicisti. in quibusue sanctorū libris hoc inuenisti/ vt a pastore tuo totius orbis capite tā leniter dis sideres. tam contumeliose desciscere. Nunc te maiorem illo existimas. Ita vero inquies. nam hoc deus vult. hoc iubet. Rogo te amabo ne mihi succenseas/ si quod sentio libere lo quar. agamꝰ inter nos amice res iā nō iurgijs/ sed rōnibus ventiletur. Obsecro patienter audias/ et quid ad istam amē tiā te impulerit (ita enī appellari pōt) edissere. Cur cū excōi/ catꝰ sis missas/ aliaqȝ diuina officia exercueris. publice ꝗ oī/ bus p̄dicaueris. Dices forsan p̄dicationū tenorē quē impres sum nuꝑ Romā misi credo te minime perlegisse. ibi rei seriē omnē dep̄hendes cur celebrauerim/ cur p̄dicauerim/ lege il/ las et causam scies. Porro num alia te ratio impulit ad hu/ iuscemodi patrāda q̄ȝ que in illis p̄dicatiōibus perstrinxisti. Minime inquies nōne satis digna illa tibi videntur quibus ad id faciendū mouerer. O magne deus vere nunc te delirū cognoui (pace tua dixerim) quid enī stultius dici pōt ijs q̄ in illis ꝑtractantur. vbi dū tuam causam tueris. proteruiam tuam magis accusas tuāqȝ insaniam manifestius detegis. Sāctius hercle fuerat ac iustius te pastori tuo cedere. eiusqȝ mandatis obtemperare q̄ȝ illi cōtumaciter/ superqȝ resistere Nullā enī causam satis dignā in medium afferre potes qua tuā hāc temeritatē apud doctos velare queas ne de imperito vulgo meloqui existimes. Cuius leue ac temerariū est iudiciū cui tu ꝓ viribꝰ studes tua ista somnia ac delirامēta ꝑsua/ dere

¶ Capitulū. i. in quo due rationes principales po/ nūtur contra excōmunicationem Pontificis.

b Vas in eis rationes adducis potissime ad tui erroris excusationem. quibus excõmunicationis iniustitiã ac nullitatem conaris ostendere. Unam quia illã tanq̃z cõtra bonũ publicum latã et cõmunem utilitatem ut nulli⁹ valoris ac roboris reijciendam. minimeq̃z seruandam affirmas Alteram quia tanq̃z charitati aduersantẽ pari modo cõtemnendam existimas. Hec sunt que a te precipue cõtra excõmunicationẽ allegãtur. Nam cetera appẽdices quedã sunt ad corroborationẽ adducte satis quidem leues. paruiq̃z roboris ac momẽti. que stulte ac imperite plebicule faciliter psua deantur. Nũc singulatim partes ambas ex ordine discutiamus ut rei veritas elucescat quã tu falsitatis cuiusdã umbraculis velare conaris licet te veritatis sectatorẽ mẽtiaris. Atq̃z ut a prima tua ꝓpositiõe exordiar. qua astruis excõmunicationẽ nõ tenere cõtra bonũ publicũ latã et cõmunẽ utilitatẽ. hãc vero cũ sit eiusmodi nõ arctare. Ego me hercule hoc nõ negauerim. neq̃z sane mẽtis est quispiã qui assumptũ hoc inficiari valeat. Preceptũ enĩ cuiuscũq̃z superioris peccatum inducens inualidũ prorsus est atq̃z inane. quod vero excõmunicatio p̃missa huiusmodi sit ut peccatũ nutriat nemo asseret nisi veritatis ignarus. quã ut omnib⁹ innotescat breuiter explicabo.

Capitulũ. ij. Quare fuerit Hieronym⁹ excõmunicat⁹. Enarratio.

f Uperioribus annis cũ Florentiã nescio quo nã malo illius omine applicuisses. in diui Marci conuentũ diuertisti. ibiq̃z tuo astu. tuaq̃z ipocrisi multorũ tibi beniuolentiam prius concilians eorũ intercessione effecisti ut conuent⁹ nõnulli a congregatione lambardie disiungerentur. ad arctioremq̃z disciplinam reducerentur. Id autem cũ post modum Cardinali Neapolitano ordinis protectori Pontifici q̃z Maximo eius interuentione placeret. tuumq̃z hoc lauda

bile opus valde probarent, credentes q̄ quidē facere rem ti-
bi pergratā. complures alios Ethrurie cōuentus ab eadē cō
gregatiōe segregarūt. in vnūq; corpus redigentes, ad stric
tiorē similiter regulam reducere voluerūt illorū instar quos
tu antea reformaueras. nonecq; huic congregationi Vicari-
um generalem ad certum tempus duraturum prefecerunt
ita vt sub eius obedientia tu etiam vna cum reliquis conuen
tibus permaneres. hoc cum tu recusares ambitionis stimu-
lis agitatus. indignecq; ferens alium tibi in Vicariatu prela
tum. Pontifex vt Vicario debitam obediētiam exhiberes te
benigne p̄monuit. Quod cū renueres nulla legitima causa
subsistente volens diuinumcultum etiam te auctore ampli-
ficare, sub excōmunicatiōis late sentētie pena, vt gestis hu-
iusmodi consensum prestares. Vicarioq; subesses te iterum
monuit. quod cum etiā obstinatissime recusares videns tuā
manifestam proteruiam vel vt contumacem, apostoliceq;
sedis rebellē in excōmunicationis sententiā incurrisse declara
uit, perq; sua breuia Florentie id publicari mandauit. quod
et factum fuit. Is est rei ordo compendiose narratus. Nū
recte quispiam poterit iudicare, excōmunicationē fuisse cō-
tra bonum publicū latam et cōmunē vtilitatem vt tu vulgo
isti rudi, ac imperite plebi persuades ac pfaciliter. An vero
tu potius contra bonum publicum egeris diuini cult⁹ aug
mentū impediens, ac religiōis propagationē vetans. Num
etiā censeri poterit p̄ceptū hoc cōtra proximi charitatē vt tu
falso autumas (libet enim nunc quod secūdo loco ad tui ex-
cusatōnem adducis referre) Siquidem ingenue fateor non
tenere quod contra dei vel proximi ordinatam charitatē p̄ci
pitur. Quod autem id tale sit quilibet sane mentis inficiabi
tur. quin potius egisse te simul cōtra publicā vtilitatē. simul
etiā cōtra charitatem perfaciliter iudicabit.

¶ Capi. iiij. quo prima principalis Hierony
mi ratio confutatur.

p Rimum manifeste apparet/ dum tu popellum istum Florentinum miserum hercle tuis mendacijs. tuis prestigijs. tuis fanaticis allucinationib⁹ ad tantam discordiam. tantaq3 dementiã impulisti/ vt filius paterne voluntati aduersetur. vxor viro contrarietur. fratres inuicem dissideant. tota deniq3 ciuitas intestinis odijs referta publicum bonum. cõmuneq3 negligat vtilitatem. Quid eni boni aut vtilis i ea re publica esse põt. in qua nulla sit ciuium consensio. nulla vigeat libere loquendi cõsulendive facultas. Dudum eni puerorũ infinitatem parasti. quibus grandem quandã felicitatem pollicitus ad tua eos stipendia cõduxisti vt illorum furore ciues bonos ac prudentes tuis dictis cõtrariantes continuo deterreres. Hec est illa consensio. illa vnanimitas. pro qua tu psalmum illum Ecce q̃3 bonum. facis quotidie a tuis fratrib⁹ decantari. Cum vere nil aliud queras nisi discidia. nil aliud velis nisi seditiones acerrimas. tuiq3 sectatores studeas parare q̃3 plurimos. quorum fultus presidio possis contra Romanã ecclesiam/ eiusq3 prelatos insurgere. tibiq3 ex hoc magnum nomen ac gloriam cõparare. Quod Arrius. Nestorius. Manicheus. permultiq3 heretici factitarũt Horum vero malorũ tu solus causa es tu origo tu fundamentum. At qui si diceres populum prius lasciuientem p̃dicationibus tuis ad meliorem vite frugen redijsse. bonumq3 ac rectum viuendi modum suscepisse. Non eo inficias pmulta bona documenta te tradidisse. verũ quorsum illa pertuleris rerum exitus docuit. Nempe vt sub virtutũ ac sanctimonie cuiusdam vmbraculis quo velles vulg⁹ illud perduceres. oportuit enĩ ei te virtutũ viam/ ac bonorũ morum disciplinam vel vt offam quandam/ qua caperetur obijcere. Nam si aliter egisses/ nullam fidem tuis verbis adhibuisset. Perbelle mihi crede aptasti omnia/ plebiculã illã in tua vota pelliceres. Porro inquies Magnates esse cõplu

res qui te sequũtur, viros hercule prudentes ac doctos. Ve
hementer Hieronyme inquam aberras si id tibi p̄suades.
simulant enĩ pleriq̃ tuis verbis credere auram popularem
captantes vt magistrat⁹ atq̃ honores adipiscantur. qñqui
dem hec omnia populi inditio atq̃ arbitrio demandantur
hunc tu quouis p̄ facaliter versas dum te dei prophetam ap
pellas. dum illius colloquio te frui asseueras. dum tu mira
bilium quorumdã futurorũ p̄tertu illum aut metu deterres,
aut vana spe inflas. qui si ad pristinã mentis sanitatẽ redibit
qñq̃ (rediturũ vero cõfido) vereor ne lapidib⁹ obruaris.

Capi. iiij. quo Hieronymi prophetie falsitatis conuincuntur.

Inq̃ si tua que totiens predixisti diligenter per
vestigentur luce clarius apparebit te nedum pro
phetam vt iactas. sed mendacorum ac somnio
rum offitinam quãdam posse rectius appellari. idq̃ etiam
te iudice si me patienter audies efficacissime cõprobabo. Ple
raq̃ enĩ afferam quibus manifesti mendacij reus dilucide
argueris. vtq̃ a nouissimis ordiar. Nõne proximis men
sibus Carolo Stroctio deuoto tuo ad mortem egrotanti
palliolum tuum misisti. quo amictum statim illum sanan
dum predixeras. at is q̃ primum illud tetigit vitam exha
lauit. Cosme etiam Oricellario, compluribusq̃ alijs infir
mis illud mittendum curasti, quibus exitiale fuit. adeo vt si
quempiam perire cuperẽ palliũ tuũ illi transmitterẽ. Equi
nũ Seiani, auriq̃ Tolosani vim habet. Johãnem Picum

Mirādulanū cōualiturū publice affirmasti ex infirmitate
qua postmodū intra triduū post tuā prophetiā expirauit
licet tu mendacium tuū conatus sis nouis figmētis postmo
dū palliare/ frusta tn̄ aput viros prudentes qui te primitus
audierunt. Idem et Petro Vectorio euenit intra breuissimū
temp⁹ extincto postq̄ʒ ei corporis sanitatē promiseras. Ro
mane vero vrbis ruinā atqʒ euersionē (quod omen pri⁹ in
caput tuū reducet) quotiēs affirmasti futurā p̱ quā celerri/
me neqʒ id tu illi⁹ in ore tuo semp̱ versati (cito et velociter)
velamento quomodolibet tueri poteris/ quod milia annorū
aptū est cōprehendere/ quippe dies numerari iussisti. ac oī/
bus qui te audiebant publice dixisti vt scriberēt. Florentinis
Rome tū cōmorantib⁹/ in patriā q̄ʒ maturrime remigrarēt
vix enī eis forte colligendi sarcinulas facultatem ni propera
rent. verū bienniū iam est elapsum quo hoc somnium ꝓtu
listi. et tn̄ dei benignitate sospites sumus. melioriqʒ etiam
in futurū spe viuim⁹. Nisi forsan asseras ob nostros mores
in melius cōmutatos deū destinatū exitiū reuocasse. Quod
si est/ maioris iam mendacij cōuinceris/ quando nos indies
deteriores factos tuis nouissimis predicationib⁹ affirmasti
Gallorū in Italiam transitū nec tu vnq̄ʒ p̄dixisti. nec quisq̄
id ex te vnq̄ʒ audiuit. Bene barbaros quosdam ad Italiā
vētur os dixisti. sed qui illi forēt Galli/ an hispani/ germani
an Turci penitus tacuisti. Id vero in multis ꝓphetijs an
tiquis iam pridem p̱legi. quarū non nulle de Francis etiam
specifice loquebātur. quas reor fuisse tibi incognitas. Si enī
illas vidisses de gallis quoqʒ dixisses/ nisi forsan cauti⁹ hoc
subticuisti/ vt si qui alij barbarorum in Italiam ꝓrupissent.
de illis te sensisse asseuerares/ vt de Francis fecisti. Ita ne ti
bi hanc laudem astribas/ neqʒ tantum arroges. quia nō hoc
tibi soli reuelatum est. sed alienas ꝓphetias tibi attribuisti
vt ꝓphete nomen ac famam apud stolidū vulgus assequer/
reris/ quod iam pridē sup̱bissime vsurpasti. Hos tu Frācos

rex francie
[illegible]colus

inquam vrbem diruturos asseruisti. Clericorumq; ac prelato-
rū sanguinē/ cedeq; Romanā ecclesiaz reformaturos. Im-
prudenter hercle nimiū/ insulsiterq; locut⁹/ velut gallicano
rum ingeniorū prorsus ignarus. Rerū euentus mēdacium
tuū/ tuasq; nugas patefecit. Regem ipsum Carolū amplū
regnum adepturū dixisti. ac post illius acquisitionē/ At nō
dixisti hunc cito illud perditurū Francosq; oēs in Italia re
lictos alios ferro trucidandos. alios fame/ venenoue necan
dos. alios vndis submergendos. ad vnū demū interituros
Dices forsan deum tibi hec non reuelasse. Porro num hoc
negabis reuelasse tibi/ Florentinos Pisas/ aliaq; amissa op
pida recuperaturos actutū. que intra pugnum te cōtinere
iactabas. Si Florentinam ciuitatem amas vt p̄fers cur pug
num nō aperis. cur illi amissa non reddis. Maliuoli hercle
est atq; inuidi non prestare beneficium egenti amico cū pos
sis. Spes enī (vt ait Sapiens) que differtur affligit ani-
muz/ Quod si hoc in tua potestate non est vt illa restituas
cur id palam predicasti. cur fatue plebicule id p̄suasisti nisi
vt tu inani quadā spe pecuduz more quo vis illaz perduce-
res. An tu Gallorū fidei credere debuisti/ vt eorū promissis
impulsus ea populo vaticinia proferres. Num cogitare de
bueras eos id egisse vt tuis exortationibus populum istum
in fide regia deuinctū teneres. Imprudenter sane fecisti eo
rum pollicitationibus credere. qui nec iurati quidē fidē ser-
uarūt. suo illā cōmodo tātūmodo mētiētes. Neq; ꝓpterea
plebē credulā ꝓphetijs tuis seducere debueras vt fecisti Gal
lorum verbis innitens. Prudentes quidem viros mihi crede
minime delusisti quippe qui nunq̄; tuis somnijs credide-
rūt Perituros quoq; asseruisti qui tibi nō crederēt fere oēs
ex tuis vero paucos Porro ex tuis longe plures occubuere.
Mūdi preterea totius ad Christum conuersionem futuraz
predixisti ac non longū intra tēpus. Multos enī affirmasti
qui tunc te audiebant hoc visuros. Id quidē ego vt falsum

reprobare non ausim. verũ de mundi etiam fine dixisse debueras quo tempore conuersionem hãc futurã viri sancti dixerũt. Hec sunt ille prophetie tue quas tantum iactas tantumqꝫ extollis anilibꝰ fabellis, puerilibusqꝫ deliramẽtis persimiles. Hec est tua noua illa doctrina quam a deo quo cũ familiare habes colloquiũ velut Moyses alter aut Paulus accepisse te gloriaris. sacrãqꝫ scripturam ad tuas allucinationes astruendas in varios atqꝫ inauditos sensus licet ridiculos sepius trahis, diuersos penitus ab his quos sancti doctores prodidere. Hec est illa tua scientia Cabalica quam tam pridem edoctus paraueras cum plerisqꝫ complicibus nouam sectam inducere ecclesiamque subuertere.

¶ Capi. v. q̃re pontifex Hieronymo predicationẽ inhibuerit. quod de iure facere potuit ac debuit.

Id autem cum Alexandro. vi. pontifici sapiẽtissimo innotesceret benigne prius te monuit vt ad illum accederes cupiens huius noue doctrine. nouiqꝫ lumĩs veritatem inquirere. Id cum tu facere recusares, varia impedimenta, ac leuia causatus veritus. Pontifex simul nouũ aliqd ac prenitiosum dogma in ecclesia excitari. simul etiã veritus ne q̃ Florentie ob tuas predicationes dissidiorũ materia oriretur. cum tu asperrimis maledictis ac minis tuis fabulis non credentes acerrime ꝑsequereris tepidos eos dẽ

appellans. vulgiqʒ inuidiam contra eos tuis prestigijs iā seducti quotidie concitares. illisqʒ velut hereticis a deoqʒ reprobatis infestum reddere totis viribus契 niteris- predicandi tibi officio interdixit. Num propterea contra bonum publicum aut charitatem fecisse dicetur. Nonne potest pōtifex vt omne seminarium scandali- seditionisqʒ tollatur vni homini predicandi munere- aut celebrandi officio ad tempus presertim interdicere. Quinimmo potest et toti ordini tuo ne predicet interdicere. Nam predicandi officium de iure solis Epīs competit qui in locum apostolorū successerunt. ac presbiteris animarum cure presidentibꝰ. Illis enī solis dictum est in personis apostolorum. Ite et predicate euangelium omni creature. Minoribus autem et predicatoribus ex priuilegio Clementis. v. in consilio Viennensi indulto predicandi munus competit. Certum est autem posse Pontificem priuilegium vel a se vel a predecessore concessuʒ ad libitum reuocare hoc tam leges q̄ʒ canones omēs affirmant nisi forsan illos fastidias. Quod si est- ante prohibitionem etiam nullatenus predicare debueras. cum id munus tibi nisi ex pontificia permissione prius nō competeret Ait enī apostolꝰ quomodo predicabūt nisi mittātur. Potuit ergo multo fortius tibi predicandi officium auferre. quod licet in se bonum sit. deserendum tamen tibi erat propter obdientie bonum qḋ illi preponderabat- dicēte Gregorio- vt etiam refert Gratianꝰ. Licet pro obediētia nūquam malum fieri debeat. aliquando tamen per obedientiam debet bonum quod agitur intermitti. Itaqʒ fateor equidem sanctam esse diuini verbi predicationem. sed ita demum nisi fiat contra superioris prohibitionem. ac presertim Pontificis cui omnino est parendum- licet vix ferendum nobis ab eo iugum imponatur. Contra morem quippe ecclesiasticum est si non patientissime tolleatur quod a nobis absit etiam iniusta correctio. vt inquit Gregorius et refert Gratianꝰ

Gratianus. Num in diocesi epi eo inuito quisq3 predicabit nisi sup hoc habeat expressam a papa licentiã. Num Adam peccauit quia fructũ comedit. an quia diuinũ p̄ceptũ cõtempsit. Nullum enĩ erat in esu fructus peccatũ diuina ꝓhibitione semota. Sic p̄dicatio licet in se bona existat cum sit contra supioris p̄ceptum p̄dicanti obest non parum. Poteras p̄terea alibi quam Florẽtie p̄dicare quod tibi minime pontifex inhibuisset.

¶ Capi. vi. Qđ excõmunicatio fuit iusta et dato q̄ iniusta ligat. illiusq3 transgressio peccatũ inducit.

n Ec video qua fronte queas excõmunicationis iniustitiam accusare. Cũ vt p̄dixi ob manifestã cõtumaciam cõtra te fuerit ꝓmulgata. Age vero fac iniustã vel ex causa vt tu asseris vel ex ordine. Ex causa, vt quia Papa mãdasset tibi vt a p̄dicatiõe cessares velut scãdali in populo ac discordiarum satrice. vel quia dixisset in excõmunicatione q̄ te excõicabat quia citatus cõparere nolueras. Vel quia illius mãdatis parere recusaueras. Certe si ꝓpterea excõicatus fueris etiã si cause ille false forẽt que excõicantẽ mouere, huiusmodi sentẽtia cũ ius partis cõtineat tenet, nisi in ea notorius iuris error vel facti exprimeretur vt quia excõicaretur mulier ob adulteriũ cũ ĩfante ꝑpetratũ, vel aliquod mãdaretur qđ manifestũ ĩ se peccatũ cõtinerert. Sufficit enĩ ad validitatẽ excõmunicationis causam expressam potuisse esse veram licet in veritate sit falsa, non tñ notorie et manifeste falsitas illiꝰ appareat. Hanc opinionem tũ canonum interpretes, tum etiam theologi pro vera vnanimiter comprobarunt. ac precipue. Thomas Aquinas tue religionis professor celeberrimus. Idem etiam iuris esse cum debitus ordo non seruatur nisi post appellationẽ legitimã lata foret p̄dicti affirmant.

Num ergo tu propter hec debuisti excommunicationē contemnere. An nescis illam pro medicina quadam pberi. que licet iniusta si cum humilitate seruetur proficit ad meritum Si vero cōtemnitur nocet ad interitum. et vbi prius erat iniusta ex contemptu iustificatur. Perlege canones perlege iuris pontificij doctores ac theologos quid senciāt. reperies qꝫ verum esse quod scribo. Nec pdictis aduersatur Gelasi⁹ quem pro te allegas si ad sanū sensum velis illius dicta reducere. neqꝫ puerse interpretari. lege Vrbanum pontificem dicentem Epi sententiam timendam licet iniuste liget. si ligamen inducit. ergo absolutionē requirit. Gelasi⁹ autē loquitur vel secundum Johannem glo. Qñ ab heretico quis excōmunicatur. quo casu sentētia huiusmodi nulla est. Vel secundum Jsidorum Gelasij dicta interpretantē. Quādo ob nō perpetratum delictum sibi imperatum quis excōmunicaretur. alioquin snīa etiā iniusta tenet. ac duplici quidem ex causa. Vna vt hō crescat p obedientie meritum. Altera vt claues ecclesie in maiori reuerētia habeantur quas cōtemnere videtur qui q̄ꝫprimū pōt absolutionē nō petit. Tu vero nec te illā petijsse nec esse vnq̄ꝫ petiturū affirmas. Equidem ignoro quis legum canonūue peritus nisi forsan infensus cōsiliū tibi hoc pniciosum pstiterit. vt contēptis apostolicis clauibus in tantū malorū precipitiū te cōieceris diuina oīa temerarie ptractando. Doleo medius fidius vicem tuam qui cū vir doctus semp fueris reputatus in hanc amētiam furoremqꝫ deueneris vt etiam illos hereticos atqꝫ excōmunicatos appelles qui te excommunicatū putant. eaqꝫ etiam in vulgus disseminas.

¶ Capitulū vij. referens rōnes Hieronymi quibus nititur probare excōmunicatum atqꝫ hereticū qui obstinate tenet excōmunicationem valere.

c Compluribus autem rationibus hoc astruis. atq; ita
fragilib⁹ vt satius foret atq; vtilius iis minime respō
dere. nam fundamenta quedā ab illoꝝ corroborationem
adducis que paucis recensebo. quoꝝ solutio pōt maiori ꝑ
ꝑte ex premissis faciliter apparere. Quippe idem sepius re-
petis licet diuersimo de. Primum enī Pape circūuentionem
aut maliciam ad excōmunicationis vires eneruādas addu
cis. Tū boni publici pessundationē magneq; in vrbe Florē-
tina tyrannidis sementem. noue p̄terea tue doctrine. istiusq;
tui noui luminis excidiū. Si enī a predicatiōe cessares quot
quot prius tuis p̄dicationib⁹ cuiusq; sexus. etatisue ad opti
mū viuendi cultū induxeras ad peiora dilaberētur. diuini
quoq; regni diminutio sequeretur. qđ quilibet debet ꝓ viri
bus augere. diaboliq; imperiū cresceret. qđ deprimere qui-
libet debet. Multi enī ob has p̄dicationes ad rectam xp̄i fi-
dem cōuersi sunt. multiq; prestantes viri doctrinā hanc ꝑ
orbē late iam vagātē vt honestā ac salutarem philosophie
legibus canōicis sanctiōibus- scientiis demū ceteris magno
pere cōformē laudarūt atq; ꝓbarunt. que si rueret Christi
fides periclitaretur. Quippe nō eē amplius ꝓphetis creden
dū omēs asserent. christianāq; fidem commentitiā existima
rent. Morū insuꝑ correctionem- reformationēq; doctrine
huius p̄dicatio cum inducat- et ad bene recteq; viuendum
disponat Quid aliud struit ei⁹ prohibitio nisi vitiis et scele
rib⁹ fomenta prestare. Hec tu ad tui excusationem astruis.

Capi. viii. Quo premissis rationib⁹ respōdetur.

n Non possum edepol Hieronyme frater te nisi miserum
atq; infelicē appellare qm̄ tuum delictum ita firmiter
defendis. ita obstinate tutaris- vt ꝓ huiusmodi pertinatia
velle te dicas vitam ipsam effundere. aliosq; etiam exhorte
ris- pro huius p̄uicatie defensione vereantur oppetere- eter

nam iis velut martiribus beatitudinē repromittens. pusilla nimesq3 cōfortans. quod certe quid est aliud q3 illos ad arma accendere. q3 nouas seditōes discordiasq3 parare. dū studes tue pteruitatis satellites adipisci q3 plurimos. Primū hoc mihi pacifice respondeas velim Hieronyme. Quis tuam hanc doctrinam approbauit quam late dissemina tā affirmas nisi cecū vulg⁹ ac stolidum. Cui Maumetis instar mūdanā felicitatē repmittis vt tue stulticie astipuletur. nam sapientes tua iampridē somnia deriserūt. Porro doctrina tua aut ea continet que tum in veteris. tum noui testamenti scripturis produntur aut aliquid extra tibi nouiter reuelatū. Si que in illis tradita sunt pdicas cur nō eadem alius pdicare poterit scripture sacre peritus. Cur tu illam doctrinam nouam affirmas. Cur tibi tantum arrogas vt nulli potestatem hāc retrahendi a vitiis homies nisi tibi vni cōcessam existimes Quod si noua tm̄ pdicas. tibiq3 tantū reuelata. conuertendiq3 ad meliorem frugē mortales facultatem concessam asseueras. verumq3 te pphetam appellas. quem de⁹ ad orbis reformatiōe3 elegerit. Num tibi dicenda credendum est asserēti a deo te missum eiusq3 colloquio frui absq3 vllius miraculi patratione aut veteris noueue pagine testimonio. Pontificis ergo boni officiū est hoc cognoscere diligentiusq3 rimari. eo psertim cum te mortali corpore celos penetrasse. Deūq3 ipsum omnipotētem ac totā trinitatem vidisse. Angelicos etiam Choros sanctorūq3 ordines psperisse asseuerares. Paulum ipsum electiōis vas lōge in hoc superans. quippe qui semet ignorare fateatur an in corpore vel extra corpus deum viderit. Doctores etiam ecclesiastici Pauli raptum anime a corpore abstractionem quandam fuisse opinatur. Tu vero corpore ipso celos trāscendisse te pfiteris. licet postmodum ad saniorem mētem reuersus epistola quadā tuo nomine inscripta id retractaueris imaginationem quandam seu somniū fuisse affir

mas. Cui simile me quoqȝ pluries somniasse recordor.

¶ Capitulum. ix. quo concluditur Hieronymum fecisse contra publicum bonum.

Aggrauit ne igitur prudētissimus Pōtifex si te accersiuit vt mirabilā hec cognosceret tueqȝ doctrine veritatem indagaret. An id egit vt tyrānidē Florentiam intromitteret vt tu impudēter garris. cū illi paterno amore afficiatur. An potius tū charitate erga illam. tum zelo fidei ductus vt scismatis. nouiqȝ ac pestiferi dogmatis semīaria tollerentur. An vt scandala in populo sereret. an vero magis vt rixas discordiasqȝ sedaret p̄dicationē tibi interdixit. Cuius opus licet in se bonū sit ac sanctū cessandum tñ est si esset discidia paritur ū. Sanctissimi illi viri Franciscus ac Dñicus. quorum alter minorū. alter tui ordinis fundator fuit. cū nouā viuendi regulā vellēt inducere. sine summi Pōtificis approbatiōe id facere noluerūt. ad eiusqȝ p̄sentiam venientes magna cū humilitate suā viuēdi normā illi aperuere. apostolice sedis iudicio infirmandam vel approbandam. Quod et tibi faciundū erat si bone mentis fuisses. nec a sanctorum institutis deuiare voluisses si doctrina tua ex deo erat. Nec tibi quorūuis inimicorū insidie pertimescende erant. ex quo vt asseris tecū est dominus. Scriptū est enim. Dñs sit mihi adiutor et nō timebo quid faciat mihi homo. Dñs sit mihi adiutor et ego despiciam inimicos meos. Et Apostolus inquit. Si deus ꝓ nobis quis cōtra nos. Et alibi. Non timebo milia populi circūdantis me. vt tu in vnius tuorum sermonū p̄fatione dixisti q̄muis etiā tuta itio ac reditio promissa tibi fuerit a pōtifice qui auebat tui istius noui luminis ac sancti particeps fieri. Nulla ergo tergiuersatione potes pertinatiam tuā defendere. Si tu verus propheta esses aut verus Apostolus illorum etiam vestigia imitareris. qui a deo

cōfortati· īnfidelium Regum ac Principum cōſpectum mi
nime formidabāt. quinimo ſe vltro illorū p̄ſentie offerebāt
vt eos ad ſanam viā rectamq̄ʒ deducerēt. Verū tu pſeudo
propheta· falſuſq̄ʒ appoſtol⁹ cū ſis tibi cōſcius Chriſti Vi·
carium ab eo tam benigne humaniterq̄ʒ vocat⁹ adire hacte·
nus formidaſti. Qui etiā petenti veniam ſi erraueras igno·
uiſſet. Sin minus tuā hanc doctrinā vt ſanctā· ac chriſtico
lis cūctis ſalutiferā cōprobaſſet. Sicq̄ʒ manifeſte apparet
te omni modo cōtra publicū bonum egiſſe· non Pōtificem
ad ſanā te mentem reducere properantem.

¶ Cap. x. Cōfutatio ſecunde rationis principalis.
qua oſtēditur Hieronymū feciſſe cōtra charitatē.

n Vnc partem alterā principalem abſoluam⁹. An tu
magis cōtra charitatem feciſſe videare cōgregationē
nouiter factā cōtumaciter reſpuēdo. an Pontifex cōuentuū
ethruſcorū reformationē inducēdo. Equidē reor te multū
erraſſe deuiaſſeq̄ʒ a charitate nō parū. atq̄ʒ illud imprimis
vt nouiſſimū p̄ſuppono cūctis qui Canonū penit⁹ nō ſunt
ignari· diſponendi de rebus eccleſiaſticis pleniſſimā Pōtifi
ci facultatē cōceſſam abſq̄ʒ diuini tn̄ naturaliſue iuris ſub·
uerſione. Pōt ergo legitima ex cauſa parrochias aut dioce·
ſes diuidere. illas itidē inuicem aggregare. alterā alteri adne
ctere vel ſubijcere. Clericū vel epiſcopū de loco ad locū trāſ
ferre. Religioſum vero qd̄ voluntatem ꝓpriam abnegarit
pōt inuitū etiā arctiori regule mancipare. in ꝑpetuāq̄ʒ clau
ſuram redigere. ac rurſus quo vult dimittere. hoc eſt ꝓpriū
ſedis apoſtolice priuilegium. qd̄ qui conatur auferre vt ait
Nicolaus Pontifex ſanctiſſim⁹ ī hereſim labitur. Id vero
cū tu cōtumaciter nimiū ac ſuꝑbe ꝑturbare paraueris. quid
aliud q̄ʒ hereticus es cenſendus. Chriſtiq̄ʒ hoſtis acerrimus
videris ergo cōtra charitatē peccaſſe. ¶ Charitas enim iuxta

apostolū nō agit ꝑperam) nō papa qui potuit lege permit
tente/ te ac Religiosos tuos de vno loco ad alium etiam inui
tos trāsferre publico bono id precipue suadēte/ ac eodē ordi/
ne minime immutato. Porro cum fratres illi reformationem
expeterent. vellentq3 ad meliorem vite frugem redire. necnō
qui eos in rectam viuendi normam reduceret humiliter pe/
terēt. tuiq3 conuentus fratres ij erant quorum sanctimonia
optimisq3 institutis edocti. verā Christi viam agnoscerent.
Nonne si hoc denegasti cōtra opera charitatis fecisti. In/
ter opa enim charitatis/ vt sacri Conones testantur nō mi/
nimū est errātem ab erroris sui semita reuocare. Nō parua
est etiam elemosina errantē in viam reducere veritatis. Pre/
terea q̄ errantem cum potest ab errore nō reuocat/ se quoq3
erare demonstrat. Consentire quoq3 videtur erranti vt ait
Gregorius qui ad resecanda que corrigi debent nō occurrit
At q̄ negas in ptāte tua hoc fuisse/ cū illi nollent huic operi
cōsentire. neq3 te cogere potuisse inuitos/ ꝓpptereaq3 Ponti
ficis preceptū minime tenere/ velut continens in se rem que
nullo modo expleri possit noluisseq3 ꝓpterea illos deserere.
Indigna sane est hec purgatio/ cum tu saltem Pontificis
mādato parere debueras. neq3 si illi errabāt tu errori hmōi
consentire. Error enim vt ait beatus Innocentius cui nō re
sistitur/ approbatur. Cumq3 illis presis/ ac quo vis eos fa
cile trahas/ si id ex negligentia omisisti ad hoc opus induce
re/ errasti. Ait enim idem. Negligere cū possis pturbare per
uersos nil aliud est q̄3 fauere. Itē Anastasius et Damasus
papa. Qui potest obuiare et pturbare peruersos et nō facit
nil aliud est q̄3 fauere impietati erorū nec caret scrupulo soci
etatis oculte q̄ manifesto facinori desiunt obuiare. Augusti/
nus etiam sup psalmo. lxxxi. Qui desinit obuiare cū pōt cō
sentit. Itē et Leo papa. Inferiorū inquit ordinū culpe ad
nullos magis referende sunt q̄3 ad negligentes/ desidesq3
rectores. Johannes etiam papa. Culpā ait facientis habet

qui quod pōt negligit emendare/ et latū pandit delinquenti bus aditum qui iungit cum prauitate concessum. Debuisti ergo quantum in te fuit mandatum Pontificis adimplen dum curare. Quod si eos ad hoc inducere nequisses/ deserere illos debueras nec te illorum consortio maculare. Nā vt ait Isidorus Qui alterius errori cōsenserit sciat se cū illo simi li mō culpabilē iudicandum. Sin vero ex cōtemptu hoc ne glexisti/ certe graui⁹ deliquisti suprioris voluntati superbi ter resistendo.

¶ Capitulū xi. quo Hieronymi rationes confutā tur. ostenditurq3 cōtra charitatem egisse.

a Is insup noluisse te consentire idcirco ne fratres tui viri boni ac sancti malorū imixtione cōtaminarentur/ dicente Apostolo. Modicū fermenti totā massam corrūpere Verū nō recte intelligis apostoli dictū de icorrigibili et impe nitēte prorsus loquentis. Sup quo audi obsecro quod Hie ronymus scribat in Osee interptatione. Nō est culpandus inquit Osee ppheta si meretricem quā duxit ad pudicitiam cōuertit. sed poti⁹ laudand⁹ q ex mala bonā fecit. Nō enim qui bonus pmanet polluit si societur malo. sed qui malus est in bonū cōuertitur si boni exēpla sectetur. Ex quo intelli gim⁹ nō pphetā pdidisse pudicitiā fornicarie copulatū. sed fornicarā sumpsisse pudiciā quā ante non hēbat. hec Hiero nymus. Cui ergo fratres cum boni viri reputati sint pote rant alios ad bonum conuertere/ vel potius tam conuer sos suis sanctis operibus in bono proposito confirmare. quid tu impediens nō potes nisi inuidus et maliuolus iudi cari. Charitas enī nō emulatur nō est ābitiosa. nō agit p perā nō querit que sua sunt. Christ⁹ pterea cū publicanis et pecca torib⁹ mādūcabat vt eos Lucri faceret Licitūq3 ē vt ait Chri

ſoſtom⁹ ſuper epiſtola Pauli ad hebreos. Chriſtianis cum infidelibus cõuiuiũ quo poſſint eos ad veritatem cõuertere. quando magis religioſis cum religioſis cõuictus pmittitur pcipue rectam viã ingredi cupientib⁹. Nõ video hercle quõ poſſis in hoc te purgare. Cõtra charitatem etiã peccaſti nõ modicum· qui licet ex tua pdicatione magnũ in populo ſcã-dalũ futurũ cognoſceres· nihilomin⁹ predicare voluiſti· ac quotquot falſis tuis argumentis excõicatiõis nullitatem p-ſuaſiſti· pro eorũ culpis apud deũ aſtrigeris. Cũqz in manifeſtũ errorẽ illos induxeris· errorẽ hmõi defendẽdo grauiꝰ deliquiſti. vt enĩ ait Vrbanus Pontifex ſanct⁹. Qui aliorũ defendit errorẽ· multo amplius dãnabilior eſt illis qui errant. quia non ſolũ ipſe erat, ſed aliis offendicula erroris pparat et confirmat. vnde qui magiſter eſt erroris non tantum hereticus ſed hereſiarcha dicendus eſt. Audiſtin Hieronyme. quid nunc dices. Credo hercle muſſabis· atqz equo te marte victũ fateberis ſi ſapies. Nec te releuat etiã ſi multos tuis pdicationibus ad veritatem cõuerteris vt affirmas cũ plurimis etiam ſcandalum pbueris. Nõ enĩ boni maliqz mutua admittitur cõpenſatio· neqz ſi multorũ ſalus inde proueniat. econtra autem multorũ ruina ſequatur. interdictum tibi officium iuſte poteris exercere Dicente Saluatore. Nõ eſſe alicui p totius etiã mundi ſalute peccandũ. quod vero ad aſtruendam tui dogmatis veritatem adducis multorum id credentium numerum indies multiplicari hoc minime te excuſat quin potius grauat· quanto plures in tuũ errorẽ traduxiſti. Maumetis ſectam num a deo emanaſſe quis dixerit ꝙ ea totũ orbem inuaſit· peneqz chriſtianum nomẽ extinxit Idolatria etiam ante Chriſti aduentum totũ mundũ infecerat paucis iudeis exceptis quorũ etiam multi apoſtatarunt Taceo hereticorũ ſectas complures que totum mundum olim peſſimis erroribus repleuere· num propterea a deo auctore exierunt.

¶ Capitulum xvij. Quo ei suadetur vt ad obedientiam Pontificis redeat.

q Vare tādē Hieronyime frater resipiscere velis q̄nq̄ꝫ neqꝫ tuū errorem tam obstinate defendere· vt etiā excōmunicatos appelles qui te excōmunicauerūt· dicasqꝫ ob id illis infortunia accidisse permulta. Quibus ego mediussi dius ea potius cōtigisse arbitor q̄m in tua ista contumatia vindicanda nimia quadam lentitudine ne dicam misericordia vsi fuere. Nam vt ait Scriptura Licet Heli summ⁹ sacerdos in se bonus existeret· quia tamen filiorū excessus non corripuit· filijs in bello ꝑemptis· ipse de sella corruēs fractis ceruicibus expirauit. Noli obsecro hereticos dicere qui te euitant iustissime excōmunicatū. nam media quib⁹ id probare conaris falsa sunt penitus atqꝫ inania vt ex p̄missis apparet. Neqꝫ etiam iure potes Pontificem inconstantie accusare si tua ipocrisi seduct⁹ qua infinitos pene decepisti ꝑbenigne prius tecum egit. ꝑ que humaniter ad te scripsit· ac tuā simulatā probitatem laudauit. Cui simul ac tua suꝑbia innotuit aliter ad te scripsit licet humanius q̄ꝫ tua proteruia mereatur. Itaqꝫ Brixiani pretoris fabellam alijs licet enarres rei seriem ignorantibus· non tuā astuciam versutiamqꝫ calentib⁹ Reuertere si sapis ad ecclesie vnitatem. illiusqꝫ tanq̄ꝫ pientissime matris misericordie te suppone. Reuertere ad tui Generalis obedientiā. nec velis hanc tuo ordini infamie notā incutere quippe cum semꝑ Romani pontificis defensores notissimos habuerit· sancteqꝫ ecclesie defensores īnumeros. hereticorū vero ꝑsecutores q̄ꝫ plurimos. Tu prim⁹ illi⁹ candorem denigrasti· fedastiqꝫ non parū contra Pontificē Romāqꝫ ecclesiam tā petulanter proteruēqꝫ prosiliens vt illam cōculcaturum te glorieris. Egregia sane laus ac digna que posterorum memorie demandetur. factum te ex propugnatore fidei heresiarcham et discidiorū satorem. Noli obsecro Hieronyme frater intantū superbire vt ceteris te sapientiorē

sanctiorem que existimes. neque tibi tantũ tribuas. Nemo enim cum sis labi errareque potes ac decipi. Sepe enĩ angel⁹ sathane in angelum lucis se transformat. variosque ac multiplices insidias tẽdit. diuersaque mortabilibus decipula struit euasu per difficilia. Quid ꝓdest tibi ieiuniũ. quid oratio. quid castitas si obedientie humilitatisque vinculũ cõtemnatur sine qua vt ait Ambrosi⁹ alicui veniã sperare nõ licet. Nõne apostolus asserit factum omniũ rerũ qui tota lege seruata in vno deliquid. Aut tu istius noui luminis veritatem quam predicas vel sacre pagine testimonio nos edoce. vel quid sepe es pollicit⁹ alicuius miraculi euidentia confirma. nec tot hominum milia teneas tãdiu suspensa Nunc tempus est expediendi clauem illam qua mirabilia tua arcana illa aperiãtur mundũ ipsum vt in vulgus sepe iactasti sua magnitudine pterritura. Quod si feceris multorum salus eris qui tibi nõ credunt habituri deinceps te vt verum ꝓphetã tuisque dictis fidem indubiam prestaturi. Sin minus heresiarche nomẽ nullo modo poteris euitare nisi ab hmõi errore destiteris.

¶ Cap. xiij. Quo docetur infidelem infamẽ apostatam esse ac scismaticũ Romano põtifici inobediẽtem ac rebellem.

e Teni cũ vna sit ecclesia cuius caput est Christus que sancti spirit⁹ instinctu gubernata errare nõ potest vt sancti oẽs doctores affirmãt. Romana vero ecclesia ab ipso Christo inter ceteras ecclesias primatũ obtineat eadem tamen vnitate durante. ipsi⁹ quoque Romane ac totius ecclesie caput sit põtifex dicente sibi dño in ꝑsona Petri. Tu es Petrus et super hanc petram edificabo ecclesiam meam. Oẽs autem Christicole Romano Põtifici velut Christi Vicario Petrique successori parere teneantur. idque canonicis sanctiõibus statutũ esse noscatur. Tu cum inobediens illi sis ac rebellis illius ꝑcepta cõtemnẽs nõ immerito hereticus vel infide-

lis es censendus. Dicente propheta, et refert Gregorius in moralibus. Quasi peccatum ariolandi est repugnare. et scelus idolatrie est nolle acquiescere. Sola est que fidei meritum possidet obedientia sine qua quisq3 infidelis conuincitur etiã si fidelis esse videatur. Melior pretera obedientia qui victima cõprobatur. Per illam enĩ propria p hanc aliena caro mactatur. hec ille. Iginus etiam Pontifex. Inobedientes Pontifici infideles appellat, vt refert decretista, qui etiã attestatur Infames atq3 apostatos a Dionisio papa nuncupari. Gregorius vero nulli fas esse ait posse vel velle transgredi apostolice sedis p̃cepta. Sitq3 alienus a diuinis officijs qui noluerit p̃ceptis apostolicis obtẽperare. In veteri quoq3 testamento inobedientes sacerdotibus vt scismatici vt etiã refert diuus Ciprianus eps et martir et Anterius papa. Aut lapidabantur aut gladio truncabãtur. De Datan et Abirõ et sequacibus exẽpla sunt nota. quos terra viuos absorbuit quia contra Moysem murmurarunt. Tu autem palã Pontificem tota mq3 Romanã ecclesiam maledictis acerrimis incessere non desistis. nõnullos etiam tui monasterij frates ad eãdem amentian, insaniamq3 inducis. Quod si in quolibet inobedientia, rebelliq3 cõtra sedem apostolicã est dãnanda. in religioso illam expresse ꝓfitente videtur nullomodo tollerãda Eoq3 es dãnabilior quo firmius in tua ꝓteruitate ꝑsistis. Obstinatior nempe videris q̃ pharao dũ nec peccasse te, nec veniam petijsse nec etam petiturũ asseueras. Imitare obsecro Nabuchodonosor regem, qui deo primum inimicus postea fidelis effectus dignos sue conuersionis fructus emeruit. Te itidem vt facias oro. vtq3 errorem istum a tua mente depelllat. teq3 in rectam veritatis viam reducat, summis precibus altissimum precor.

¶ Cap. xiiij. Quo se auctor excusat.

m Ihi vero Hieronyme frater iure succēsere nō potes si ꝑ summi pōtificis. Romaneqꝫ ecclesie defensiōe paulo liberiꝰ ad te scripsi. Ait enī Propheta. Zelus domꝰ tue comedit me. eoqꝫ libentiꝰ mihi debes ignoscere qđ noui tui luminis ignarus Causam alias in se iustā suscepi. Cuiꝰ quidē luminis si me participē feceris nō pudebit aliter scribere. Neqꝫ enī is sum vt velim veritati agnite repungnare. neqꝫ mihi aliquos defensores parabo vt tu licet sapientiorū iudicio cōtumacia tua iexcusabilis sit. Quorum dicta atqꝫ excusationes pro te allegate pfaciliter ex premissis tollūtur si recte oīa pensitētur. ad rectūqꝫ ac verū sensum trahātur. Te vero interim moneo vt subesse velis Vicario Christi. Qui humiliauit semetipsum vt doceret mortales omnē esse supbie maculam abolendam. nullūqꝫ esse crimen illo detestabiliꝰ. Inicium enī peccati supbia p quam mors intrauit in orbem terrarū vt ait Propheta. Hec vero cū i oīb9 vituperalibis est tū in religiosis maxime ītollerabilis qui ꝓpriam voluntatē dedicarūt altissimo. Qui est benedictus in secula.

¶ Prudens qui intelligit beatum

Esse sui iuris hominem sua seqꝫ tueri
Contentumqꝫ suis/ alienum nolle beatū
Efficiunt igitur si quid quesiueris vltro
Excedunt tua vota/ modum finemqꝫ beati

Iesus.

¶Conclusiones ratiõibus ac signis supnaturalib⁹ pbãde.

¶Ecclesia dei indiget renouatione.

¶Flagellabitur.

¶Renouabitur.

¶Florentia quoqꝫ post flagella renouabitur et ꝓspabitur.

¶Infideles conuertentur ad christum.

¶Hec omnia erunt tẽporibus nostris.

¶Excõmunicatio nuper facta contra venerandum patrem nostrū fratrem Hieronymū nulla est.

¶Non obseruantes eam non peccant.

¶Ego frater dominicus de piscia ordinis predicatorum de mea propria manu me subscribo et obligo ad sustinendū predictas conclusiones non solū cum rõnibus sed cõfidẽdo in adiutorio dei me expono et obligo ad intrandū cū pdicatore fratrū minorū predicante ad p̃sens in sancta cruce in ignẽ in publico sperando p virtutẽ dei saluatoris ad suam gloriam et cõfirmationẽ huius veritatis et ad vtilitatem aĩarum exire illesus et saluus p xp̃m dñm nostrū qui cum patre et sp̃ũ sctõ viuit et regnat in secula seculorū Amen.

¶Ego frater Franciscus ordinis minorū licet indign⁹ sum paratus ad instantiam et requisitionẽ dñorum Florentinorum facere cū fratre Hieronymo de pdictis conclusionib⁹ experimentum quarū quedam probatione supernaturali indigent. Cum dñico vero qui cum nulla est dissidentia alius nostri ordinis frater in ignem subire est paratissimus vocato iudice non suspecto ac omnibus religiosis.

Periit memoria eorum cum sonitu dominus autem in eternum permanet.

Processus.

In nomine domini Amen Anno domini nostri ab eius salutifera incarnatiõe. M.cccc.xcviij Inditione prima/die vero nona/Mensis Aprilis.

Examinatio infrascripta fratris hieronymi nicolai savonorale ferrariensis ordinis predicatorum facta de eodẽ per spectabiles et prudentes viros cõmissarios ac examinatores ex magnifico dominio Florentinorũ solenniter electos et deputatos/ vid dicet duobus de numero. Confaloneriorum id est vexilliferorum cõmunitatis populi.

¶ Charolo danielis canigniani.
Joanne domini ioannotij manetti.
Duobus de numero duodecim bonorum virorum.
Joanne anthonij canacci.
Balthasare bernhardi brunetti.
Duobus de numero decem novorum libertatis et pacis.
Petro danielis de albertis.
Benedicto tanai de nerlis.
Doffo angeli spini vno de numero.viij.novorum.
Thomaso bernardi anthenori.
Francisco luce domini masi de albicis.
Juliano iacobi mazinghi.
Petro bertholdi corsini.
Braccio domini dominici martelli.
Laurentio matthei morelli.
Anthonio iacobi pagniozi rodolfi.
Andrea ioannis larioni.
Alfonso philippi strozi.
Civibus Florentinis/qui in infrascripta examinatione procedunt modo infrascripto/in societate etiaz et presentia domini Simonis rucellai/ et dñi Thomasi arnoldi canonico-

rum Florentinorum per ordinem et commiſſionez ſanctiſ-
ſimi domini noſtri pape.

¶ Die.ix. preſentis menſis Aprilis dictus frater Hieronymus fuit interrogatus et examinatus ſuperius in aula baroncel-li primo verbis/ poſt minis/ poſtea cum tortura/ et habuit dicto die in duabus vicibus tractus.iij. et medium de fune/ Poſt hec diebus.xi.xij.xiij.xiiij. xv.xvi.xvij. fuit ſingulis ex-aminatus circa eaſdem res cum verbis et confortationibus ſine aliquo tormēto aut leſione aliqua corporis. Et q̄zq̄z in omnibus diebus in aliquibus rebus variaſſet et diceret quā-doqꝫ vno quandoqꝫ alio modis/ nihilominus die.xviij. in-terrogatus denuo verbis et ſine tortura aut leſione corpo-ris/ confeſſus eſt et affirmauit quod et quantū in dicto exa-mine continetur.

¶ Poſt item hec et diem ſupraſcriptum die.xix. Aprilis eiſdez modo et mente ſine tortura aut leſione corporis/ ſed cum verbis humanis et confortationibus habita denuo et rele-cta ac bene conſiderata tota infraſcripta examinatione cō-firmauit et dixit in preſentia dictorum canonicoruz exami-natorum et commiſſariorū eſſe verum in toto et per totuz quantum in dicta examinatione narratur/ et ſic ſe ſubſcri-pſit ſpontanea mente cum ſua propria manu.

Articuli

¶ Veritas eſt qđ ante.xv. annos exiſtente me in monaſterio ſancti Georgij prima vice quando fui Florentie cum fratre Thomaſo ſtrata qui eſt mortuus qui loquebatur cum vna ſua ſorore monacha. Et in illo medio in eccleſia cogitabaz cōponere vnā predicationē et īter penſandū venerūt mihi ī mentē multe ratiōes ⁊ fuerunt circa.vij.p q̄s mōſtrabatur qđ ecc̄ie appropinq̄bat aliqđ flagellū/ et pꝰ hoc citra cepi pē-ſare multa ſilia et multum diſcurri ſcripturas et eundo ad ſctm̄ Geminianū ad p̄dicandum cepi p̄dicare ꝓponendo

istas conclusiones qd ecclesia debebat flagellari et cito reno
uari. Et hoc non habebam p reuelationē sed per rationem
scripturarum. Et sic dicendo et in hoc modo etiā predicaui
Brixie et in multis aliis locis lombardie aliquādo etiam de
hiis rebus vbi degi annos circa quattuor et post redii Flo
rentiā ab eo die quo ego fui in sancto Georgio sicut supra
dictum est ad meū reditum currerunt anni. vii. circa tempo
ris. Et cepi in prima die Augusti in scto Marco legere Apo
calipsim qd fuit Anno. M. cccc. xc. Et pposui similiter illa s
met conclusiones supradictas Deinde in quadragesima p
dicaui in ecclesia sancte Liberate hoc ipm nō dicendo tamē
vnquā qd ego habuissem per reuelationē, sed pponēdo vt
crederent rationibus affirmando istud cū maiori efficatia
qua potui. Post hoc pacta pascate illi⁹ quadragesime Fra
ter Siluester rediens de sancto Geminiano dixit mihi qd
dubitabat de rebus quas ego dicebam reputando me fatuū
Apparuit ei in vigilia visibiliter scdm qd dixit. Vnus frater
noster mortuus qui reprehendit eū et dixit ei hec verba. Tu
nō debes cogitare istud de fratre Hieronymo quē tu cogno
scis. Post hoc habuit multas alias apparitōes similes scdm
qd mihi dicebat idē frater Siluester. Et ppterea vltra desi
deriū et accensionē quā habebam ad pdicandū consimiles
res. Accendi me ad affirmandū eas etiā in aliqua pte pl⁹ q̄
prius q̄q̄ in facto essent omnes mee inuentionis per meū
studium et videndo res mihi bene succedere pcessi magis q̄
antea et videndo mihi grām et reputationē in populo Flo
rentino accrescere cepi dicere q ego habebam p reuelationē
et sic cepi exire extra sortē q fuit vna mea magna psumptio
et pluribus vicibus dicebam de rebus quas mihi referebat
frater Siluester cogitando aliqñ q essent vere nihilomi
nus ego nō loquebar deo nec ipse mihi in aliquo speciali mo
do. quo deus loqui solet suis sanctis apostolis vel pphetis
aut aliquo simili. sed ibam pure sequendo meas pdicatōes

cum fortitudine ꝛ industria mei ingenij. Et presumptuose affirmabam illud qđ nesciebam esse certū/ volens totū qđ inueniebaꝫ cū meo ingenio esse verū/ ꝛ eo plus in hac re me inebriaui/ quo prodij ad dicenduꝫ qđ eram certior de tali re q̄ꝫ eram in veritate/ ꝛ in ambone ꝙ eram certior q̄ꝫ qđ duo ꝛ duo faciunt quattuor/ et totū hoc ad dandum plus crediti ad res quas dicebam/ ꝛ ad confirmandū eas plus in mentibus hominū/ ꝛ faciebam eas verisimiles cū ratōnibus ꝛ similitudinibus/ stando semꝑ fortior in mea opinione ad apparendum pure ꝙ ego dicerem verū ꝛ qđ esset ex deo/ Sed ego nihil sciebam imo gloria mundi me excecauit.

¶ Et in hoc modo me conduxi vsqꝫ ad annū. M.cccc.xciij. Post incepta hac tempestate. M.cccc.xciiij. In qua cepi affirmare plus res meas/ non solum pro gloria sed ad cōducendum opam Florentine gubernationis/ tum pro reputatione/ tum pro haēndo ad meā voluntatem/ ad valenduꝫ mihi vt infra dicetur. ꝛ etiam ad habendum creditum extra Florentiam/ et sic affirmabam de Pisanis ꝛ bonis ciuitatis Florentie ꝛ malis et alijs rebus particulariter. In isto eodē modo non eram certus posse facere miracula aut signum super naturale sicut pluribus vicibus dixeram ꝙ fieret loco ꝛ tempꝫ/ sed affirmabam ad danduꝫ estimationē opi meo.

¶ Quantū ad visiones fratris Siluestri quales essent non curabam sed ostendebam me ei satis curare/ quia erāt inuēte omnes meo ingenio ꝛ mea astutia/ q̄ꝫq̄ꝫ etiā si res fratris Siluestri mihi veniebant ad propositum/ tamē dicebam et attribuebam eas mihi ad dandam maiorem estimationem reb⁹ nostris vt si esset ī eis aliquis pulcher aut curiosus pūctus. Sed sciatis pro certo ꝙ hec res quam ego cōduxi. Ego eam conduxi cum industria per philosophiaꝫ naturalem que multum seruiebat mihi ad probandum eas res efficaciter ꝛ ad persuadendum/ postea expositionē scripture adiuuabat illa materia/ et semper meum ingenium versabatur

in his rebus grandibus ⁊ vniuersalibus/ hoc est circa guber
nationem Florentie/et circa res ecclesie ⁊ parum curabaz de
rebus particularibus aut puis. Ad finem dico fuisse meam
industriam/ q̄zq̄z frater Siluester dixisset plures suas visi
ones/fortissimum erat in meo ingenio/tamē ego accipiebaz
et dicebam ea esse de deo scḋm qḋ veniebant ad propositū/
et fingebam et monstrabam illi credere ꝙ habuisset de deo/
et illum confortabam ꝙ non dubitaret/ sed nec ille nec fra
ter dominicus intelligebant meam intentionem/quia ibam
cum eis cum grandi industria et astucia.

¶ Sicut superius/dico ꝙ cepi ad predicendū res plures an
nos antequā frater Siluester retulisset mihi suas visiones
et quando non fuissent visiones fratris Siluestri dixissem
hoc ipsū/ nihilominus sicut superius etiaz dixi mihi de eis
seruiebant quando veniebant ad propositum.

¶ Et sciatis ꝙ frater Siluester habet hanc naturaz ꝙ cum
esset iuuenis sicut notum est multis hominibus faciebat in
somnis qḋ alij in vigilia/quia se leuabat sicut adhuc hodie
facit/circuit/loquitur/comedit/scribit/legit/p̄dicat/dicit mis
sam.circa parietes per domū et baculos/et non potest exp
gefieri nisi percuciatur cum fuste aut aliter cum manu dex
tra ad cor/et quando euigilat videtur ꝙ dissoluatur ex ma
gno ligamine/et ꝙ veniat ex alio mūdo dicēdo iesus iesus/
et inter alias res quas fecit et quas ego scio et vidi/vna no
ctiū se leuauit et venit in chorum quando ibi erant alij fra
tres et accepit vnū pugillum serrature ex capsulis in quib⁹
spuitur/ ⁊ sibi posuit in os dicendo. esse valde bonam. Po
stea proiecit in faciem aliorum fratrū/vno mane legente me
in horto obdormiuit circa finē lectionis/ ꝙ sic dormiens iuit
per hortum et intrauit in vineam/et extraxit vnam cannaz
vel palum cui alligātur vites/et fecit in eo fissurā et detraxit
cum eo vnū botrum p̄grandem/et cadēte botro in terra/fra
ter Anthonius de rāda eundem intercepit cui frater Silue

ster percussit caput eum eadem canna qua botrū descerpse rat dicendo/ da mihi etiam. et cepit etiam dormiens come/ dere de vua/ ego eram presens et vidi totum/ et ne vua ei in teruorandum noceret eum excitaui.

¶ Alia vice se leuauit existens in cella prioris vbi erat frater Franciscus saluiat⁹ et accepit ei vestes quas induebat et tra/ xit eū per totum dormitoriū/ et multis vicibus dormiens cū eo/ audiui eū sibilare et defectus fratrum dicere et seculariū et inter alia dicebat quadā vice de Pādolpho rucellario. tu facis sicut pistor qui corrūpis fratres et tu non corrūperis. Alia vice ad sanctū Mariā magdalenā se leuauit et vestiuit et iuit ad ecclesiam et ascendit in ambonē et cepit p̄dicare et multa alia similia fecit tēpore p̄terito/ sed nunc non facit ita sepe exceptis quibusdam leuitatibus.

¶ Opinionē meaz circa p̄dictas res fratris Siluestris/ dico ꝙ est quedaz cōplexio sic facta ⁊ oculta dispositio quā mul ti medici nixi sunt finaliter curare et nō potuerunt/ si bene re cordor fuit cōclusuz ꝙ ꝓcessu tp̄is per se sanaretur/ sicut po stea visum est. et in p̄sentiarū non ita sepe patitur.

¶ Quantū ad intentū meum: et finē ad quē tendebam. dico. in veritate esse ac fuisse gloriam mūdi et ad habendū credi/ tum aut estimatiōez et ad ꝑueniendū ad istū effectū/ que si ui manu tenere me in credito et bono gradu in ciuitate Flo/ rentia q̄r videbatur mihi ꝙ ciuitas dicta esset bonum instru mentū ad faciendū crescere istaz gl̄iaz et ad faciendū mihi creditū etiaz ab extra maxime vidēdo ꝙ mihi data eēt fides et adiuuandū etiā istū meū finē/ p̄dicaui res ꝑ q̄s xp̄iani co/ gnoscerēt abominatiōes que fiebāt rome ⁊ ꝙ se cōgregarēt ad faciendū vnū cōciliū qđ vbi factū fuisset sꝑabaz depone re multos p̄latos et etiā papā et sꝑabaz me illis futurū. q̊ fa cto cōfidebaz me p̄dicare et facere tales res qđ fuissez estima tus gloriosus et q̄n fuissez estimat⁹ in cōcilio mansissez et ste tissem in magna reputatione et estimatione in toto mūdo.

¶ Et ad conducendum melius suprascriptũ meum inten-
tum ⁊ finẽ/ me iam introducto in ciuitate Florentia ad gu-
bernationem ciuilem que mihi videbatur optimũ instrumẽ
tum ad meam intentionem/ quesiui stabilire illam ad meũ
ꝓpositũ/ ⁊ per talem modum ꝙ omnes ciues fuissent mi-
hi beniuoli aut ad minus sequuti fuissent meũ consiliũ seu
pro amore siue ꝑ vim ⁊ erat meus animus ꝙ in ciuitate Flo
rentia stabiliretur ⁊ firmaretur dicta ciuilis gubernatio mo
re venetorum/ quo plus fieri posset in quo intendebã ꝙ re
gerent illi qui erant mei amici plusq̃ alij/ ⁊ propter hoc ego
fouebam omñi industria mihi possibili ĩ tẽpore quo ordina
retur consilium q̃q̃ viderem multas contradictiones ma
iorum/ ego fouebam populũ ad faciendum consilium grã
dius omni modo/ post id factum pre timore ne consilium
sex fabarum nõ faceret aliqđ extraordinariũ/ tẽtaui appel-
lationem que q̃q̃ haberet multas contradictiões. facta tñ
est post hoc desideraui vt leuarentur ⁊ fierent viginti viri/
⁊ persuasi primũ renunciandũ esse Juliano saluiato. Post
hoc dño dominico bonzi qui se monstrabat alienũ/ ⁊ fecit
me recordari vt dicerem etiam Francisco valori qui egre tu
lit renunciationẽ viginti virorũ/ ⁊ dixit Juliano saluiati tu
destruxisti hanc ciuitatẽ in renunciando/ post in predicatio
nibus ⁊ sermonibus tangebam istũ casum de viginti viris
sub tegmine ĩ hoc modo scilicet/ vnũ aliud restat facere qđ
non est adhuc factum. Post hoc fiebat lex contra parlamen
tum francie quã cum ꝑ̄dicationibus ⁊ scriptis multũ sollici
taui/ videndo postea certã diuisionẽ inter ciues cepi fouere
illam ꝑtem que mihi videbatur plus ad ꝓpositum huius
opis mei/ ⁊ primo in generali/ post cepi ad ꝑticulare vt co-
gnoscerẽ melius finẽ ciuiũ ⁊ finaliter me restrinxi ad vni-
endũ eos simul. Et quia non potest esse vnio sine capite/ et
vt videretur mihi ad ꝓpositũ Franciscus valori cepi fauo
rare eum maxime credendo ꝙ omnino posset se facere tyrã

num/ et istud accidit ex me/ ⁊ ex eo ipō ꝙ veniebat ⁊ se mihi
cōmendabat dicens se esse bonū ciuē/ ⁊ q̄ztum ad hoc eū ne/
minē supare ⁊ in duobus modis eū fouebaz/ tū cōmendādo
ꝙ esset bonus ciuis/ tum in confortando ꝙ aliqui ciues sta/
rent cum eo vniti q̄zq̄z paucis loquerer scz Johanni bapti/
ste ridolphi q̄zq̄z dicerē sub tegmine ⁊ ꝑ bonū modū sed ta
liter ꝙ ipē poterat me intelligere q: mihi videbatur prudēs.
Sed iohannes baptista spuebat mihi verba ꝑ que compre/
hendebā nō bene se habere cū Francisco q̄zq̄z loqueretur in
generali. Sic etiā loquebar Alamāno ⁊ Jacobo saluiati in/
telligendo ꝙ non bene stabant cū Francisco ⁊ cōfortaui eos
vt bn̄ starēt cū eo/ ⁊ ipi mihi dixerunt ipē sit nimis magnus
oportet ei dare aliquā trusionē et tenere eū posterius ⁊ ego ha
bebam ꝓ malo ꝙ essent disuniti de eo q: mihi videbatur sꝑ
bene iuisse ⁊ erant de eis quos putabam meos amicos esse/
Juliano saluiati nō me recordor id dixisse sed mea intentio
erat iret ad Lucā anthonij de albicis. Anthoniuz geraldi et
Leonelluz boni/ etiā cōmendaui qui oēs tres maledicebāt ei
qd̄ etiaz cōmendaui Dn̄ico mazinghi. et sic multis alijs qui
visitabant monasteriū nostrū sancti Marci. Similiter etiā
cōfessoribus ⁊ fratribus meis ⁊ hoc totū ad finē vt omnes
eū sequerentur ⁊ haberet famā. verū ego confitebar eis ꝙ es/
set mirabilis et extranei capitis ad faciendū stabilius etiā re
gimen ciuitatis Florentie ⁊ ꝙ singulis duobus mensibꝰ nō
deberet ita mutari erat meus animus stabilire illud cū mo/
do venetorū hoc est ad faciendū vnū ducē vel vexilliferū ad
totam suaz vitam aut ꝑ aliqd̄ magnū tempus scd̄m ꝙ fu/
issent cōcordati. et istud faciebaz ad gloriaz et reputationez
meaz ad habendū de ciuitate qd̄ volebaz. Et desiderassez ꝙ
fuisset dux vnus qui nō habuisset filios neqz multā parēte/
lam q: staret plus suppositus legi et non posset se facere ty
rannū sed nō inueniebam aliquē in ciuitate Florētia qui mi
hi placeret q̄zq̄z si Frāciscus valori nō habuisset illas extra

neas conditiones ipm pro primo posuissem et post eũ Johannē baptistam ridolphi. sed detrahebat me magna parentela sua. tñ istud ego non contuli cum aliqua psona nisi cũ frē Nicolao mediolanēsi et cũ frē Siluestro et frē dñico.
¶ Et habui alias suspitionē q Franciscus valori et alij qui erant de suis amicis non vellent se restringere et facere statũ intra se. tñ predicabam et scribebam cōtra tale strictum regimen ad hoc vt p amorem aut vim isti tales fouerēt istud regimen ciuile. in quo tamē volebam eos esse principales. et alie partes starent sub eis hoc est vt fauor consilij esset p meos amicos quos libenter fouebam circa factuz status et regiminis. q: mihi videbātur boni q̄zq̄z in generali locut⁹ eēm
¶ Hanc meaz intentionē suprascriptā et hunc meũ cōceptũ nunq̄z cōtuli cum persona. sed bene quesiui conducere ad finem per mediũ religiosorũ et ciuiũ seculariũ quibus nunq̄z sum locutus particulariter sed in genere. ne essez illaqueat⁹. q: aliquis potuisset se mutare et deficere de nostra affectione et ita publicasset rem et fuisset mihi imputata.
¶ Quantũ autē ad intelligentias expssas aut particulares que fierent in sctō Marco nobis mediantibus. dico nō esse factam aliquam me sciente sed in genere erant qui irent ad pdicationē qui cognoscebantur oēs in visu et ego cognoscebam. et in hoc erat vis principalis huius rei. et oēs pdicationes tendebant ad supradictũ finem et sic deuotiones et processiones omēs fiebant in sancto Marco et ypocrises familiaritates et amicicie ciuiũ confessiones et orationes cũ cantibus et omnibus similibus alijs rebus erant ad augendum opera mea. sed bene cognoscebaz q erant inter illos qui nō bene ibant. sed veniebāt illic pro suo vtili et illi ciues in quos ego multum confidebam si fuissent vniti fecissent qd dicebam eis et manu tenuissent me et opus meuz.
¶ Circa particularia ciuitatis. nō me extendo propter duas rationes. Prima ad manutenendũ me in estimatōne. Secũ

da quia non intelligebam maxime vbi totiens dixeram in
ambone ꝙ nõ volebam impedire ⁊ sic nolebã dicere quicq̃z
et non facere.et sciẽdo ꝙ Franciscus valori.Paulus antho
nius soderini.et Johannes baptista ridolphi. et eorum ad
hesores erant prudentes. sciebant plus q̃z ego. et ego per-
mittebaz eos facere ⁊ erat quãdo ducatus mediolani tran
sijt in dñm Ludouicum vnde non conferebant mecum res
particulares et eis sufficiebat me habere pro signo et istru
mento comprehendendo se sub mea veste. et ego in ambo
ne et extra confortabam istam partem nostram ad vnionẽ
et animum vt facerem illud ꝙ id esset vtile nostro operi.
¶ Et vna harum vtilitatuz erat ꝙ fuissent primi ad istud
regimen ciuile et quando voluissem aliquam rem particu-
larem non contulissem cum ciuibus ad conseruandam esti
mationem meam.sed fecissem per medium fratruz Silue-
stri aut cuiusq̃z alterius fratris scdz qd mihi videbatur ad
propositum/ sicut circa officia q̃zq̃z rarissime/quia ista nõ
cognoscebam/neqz quicq̃z illorũ intelligebam/ sciendo ma-
xime ꝙ sine me erant soliciti illi prenominati ⁊ sui adheren
tes ĩpsu mee clamidis vel tegminis/vnde superius fuit mẽ
tio/sicut venire ad sanctum Marcum ostendere se esse fra
tris aut fauere ei in predicationibus aut me laudare vel si-
miles res dicere/ et q̃zq̃z multi venissent ad sanctum Mar-
cum pro deuotione/credo multos etiam ad placandum se
et videndum aut faciendum mediam intelligentiam/ciues
quibus vtebar pro mediatoribus admittendũ huc illuc erãt
Andreas cambini.Petrus cinozi.Hieronymꝰ beneueni.Frã
ciscus dauanzati. Carolus strozi a sai. Jacobus saluiati qñ
Julianus erat confalonerius/Alexander nasi/Petrus pau
li de albicis/ ⁊ in effectu nõ tenebam aliquem firmum nisi
Andream cambini cum Francisco valori/qꝛ me custodiebã
ad mãutenendũ estimatõez/ ⁊ q̃si totũ effectũ talis missiõis
erat circa manutentionez eorũ mei opis ⁊ mittebam eos ad

dominos de decem consules ⁊ ad eos de octo dicendo stare fortiter ⁊ non dubitarent/ quia deus eos adiuuaret/ ⁊ notate ꝙ vnum de principalibus fundamentis qđ ego habebaꝫ ad intentum meū superius dictum hoc est ad manu tenendum me in reputatione bone vite/ erat propositum id firmum non impediendo me de particularibus sciendo mari me ꝙ ciues me sequebantur melius faciebant ⁊ melius sciebant q̄ꝫ ego intelligerem/ et mihi sufficiebat ꝙ manu tenerent regimen qđ ego desiderabam in omni modo quo possent id tenere aut per fraudem aut per aliquē alium modū. nomina ciuium erant hec/ Franciscus valori/ dn̄s dominicus bonzi/ dominus Frācis cus gualterotti/ Johānes baptista ridolphi/ Paulus anthonius zoderini/ Dominicus mazinghi/ Lucas anthonius de albicis/ Franciscus appulus/ Julianus alamānus/ Jacobus saluiati/ Bernardus anglicus dischiata ridolphi/ Petr⁹ lenzi Berth⁹ de silichaia/ Frāciscus manellus/ Americus cursinus Simon ⁊ Nicolaus de nigris ⁊ adherentes quales sunt illi ciues qui scripti sunt in rotula subscriptionis erant in vno quaterno carte pecorine que erat in scamnello meo in sancto Marco.

¶ Circa articulum practice habite cum ciuibus/ dico/ ꝙ in tēpore quo steti Florētie multi ciues sunt mihi locuti sed cum nemine tenui practicam particularem de statu sicut est faciendi vnam rem q̄ꝫ aliaꝫ particulariter/ sed in vniuersali fuit tota mea intentio tenēdo eos vnitos ⁊ aīatos.

¶ Cum Francisco valori loquebar raro/ sed Andreas cambini portabat negocia inter me ⁊ ipsum/ ⁊ quando dictus Frācis cus mihi loquebatur dicebat plura de seipso/ estimo faceret vt haberem ego de eo bonam opinionem/ ⁊ aliquando mihi dixit ⁊ dici mādauit per Andream cābini ꝙ staret male/ ⁊ ꝙ ego facerem orationem/ fortius rationis Francisci erat ꝙ ipse haberet auctoritatem in ciuitate/ et etiam mihi loquebatur ꝙ volebat dare Philippi iohannis sui nepotis

filiam cuidam mattheo Strozi in uxorem cui mattheo ego postea significaui illud alonge/ qui mihi respondebat/ non velle parentare cum Francisco/ quia estimabat q per suos modos male finiret. Similiter mihi dixit dictus Franciscus q volebat dedisse dictam filiam philippi Joanni nicolai lauelli que res postmodum nō habuit effectū. Loquebar etiā quandoq3 cum domino Angelo nicolini et Paulo anthonio Suderini/ et Johanni baptiste ridolphi et pluribus alijs et de illis veniebant ad sanctum Marcū pro varijs occasionibus. Dn̄s Bartholomeus Ciai mihi locutus est aliquādo sed nō recordor de quibus rebus/ ego loquebar etiā sepe Petro guicciardini et incitabā dicendo eū esse frigidū ī ope nostro. Franciscus renuccini qn̄ erat de dn̄is cōsilij venit ad me vno vespere ante vltimā diei horam ad accipiendum apparere meū circa exactionem presbyterorū. Leonellus bonus etiam qn̄ erat de dn̄is consilij mihi venit loqui et male dixit Frācisco valori q erat malus ciuis qui querebat vtilitatem propriā et ego eis defendebam/ quia desiderabat habere auctoritatem sicut dixi. q̄z q̄z etiā mihi displiceret propter suam naturam/ quia erat homo deijciens omnes suos amicos. Alexander de papis de alexandris fuit etiā hoc die mecum pro experimento ignis ad sciendum practice ꝓcessum/ et etiam ꝓpter lanfredinū veniebant predicta occasione Petrus paulus de albicis/ et Alexander nasi quibus omnibus respondi q sic.

¶ Circa faciendas magistratus maxime seniores decem de octo nunq̄z loquebar expresse dicendo faciendū esse talem et talem/ quia non cognoscebam particulariter om̄es ciues In p̄dicationibus cōfortabam bonos ciues in genere sz qn̄ erā instructus a fratribus de aliquo qui erat bonus ad operam nostram recōmendabā eum generalibus verbis in circulis fratrum et ciuium qui fiebant sepe in monasterio nostro/ dicendo iste erit bonus ꝓ opere nostro et simile facie-

bam de omnibus quos cognoscebam/verbi gratia. Fran-
cisco valori Johanne baptista ridolphi/Paulo anthonio
soderini Juliano saluiati. Dominico mazingi. Dominico
bartholo. Laurentio et petro lenzi et similes quos simili-
ter commendabam/dicendo/ꝙ essent boni pro opere no-
stro/aut similia verba in generali sed nō dicebam vnq̄ȝ fa
cite hoc vel illud/quia mihi fuisset pondus/ego considera-
bam plus ad confalonerios q̄ȝ ad aliud officiū/ remitten-
do me ad fratres qui plus cognoscebant ciues q̄ȝ ego. Et
in fauendo alicui quolibet pro offitio aliquo non inuenie-
tur eo excepto/ꝙ Franciscus starphi venit vna vice ad me
rogatuȝ vt fieret oratio pro eo ad hoc vt eligeretur de de-
cem senioribus/dolendo ꝙ nō esset facta in electione men-
tio de eo in aliqua dignitate. Post hoc venit electus mihi re
gratiatū de oratione qua esset factus dn̄s.

¶ De eo ꝙ tenuissem practicā cum dn̄is aut aliis personis
extra dominiū vestrum in re status/dico ꝙ ad regē franco
rum in illis principiis quādo rediit in franciaȝ scripsi tres
aut quattuor literas cōfortando eū ad restitutionē reruȝ
florentie/et ad reditum in italiam dicendo ei ꝙ aliter faciē-
do male eueniret. Huius simile mandaui dici ei per Nicola
um alamanni prima vice qua recessit abhinc ad eunduȝ in
franciam. et etiam mandaui dici per plures gallos aut frā
cicos qui hac perfuncti sunt redeundo in franciaȝ. Sed rex
nunq̄ȝ mihi intendit nec dedit responsum per litteras vel
oratores/in modo ꝙ per Nicolaum alamanni predictum
in vltima et penultima vice qua recessit abhinc nō manda-
ui ei quicq̄ȝ aliud dici. etiam non cōfidebam dicto Nicolao
nec videbatur mihi homo faciendi fundamēti ad opus me
um quia non estimabat se posse regi loqui.

¶ Venit hactenus quidā frater ad me Ludouicus de valen
tia magister in theologia et dixit mihi loquendo tn̄ et sub
tegmine verborū ꝙ papa vellet Florentinos oratorem ad se

mittere. vel ei scriberent aliquas bonas litteras ⁊ multum
me stringebat ad faciendum diligentiam ꝙ populus sta-
ret edificatus ad viã pape. Et rn̄di ꝙ hãc rẽ nõ poterã fa-
cere sicut fecisset eã Laurẽtius aut petrus et eum remisi ad
franciscũ valori. Petrũ philippũ/ et Paulũ anthonium. et
de eo postea non intellexi aliud.

¶ Dñs aloisi⁹ tornaboni misit me añ hac ad habẽdã practi
cã cũ ꝑfectissa Sinigallie dicẽdo ꝙ ipa haberet modũ scien
di aliquid de rebus francie et ego dubitabã de deceptõne et
remisi ad eũ Franciscum valori et postea nõ intellexi aliud.

¶ Proficiscente hac cardinali burgensi et me ei loquẽte mã-
daui per illũ sollicitari aduentũ regis francie et restitutionẽ
rerum vestrarũ. Similiter mandaui Philippũ lorini in frã
ciã ad dicenduꝫ regi hoc ipm circa reditũ et dictã restitutio
nẽ/ tñ cum scĩa etiã de decẽ Seniorũ qui tũc erant et respõ-
sum fuit sicut superius.

¶ Dñs Carolus vrsin⁹ et Vitellocius vitelli qñ venerũt de
francia fuerunt mecũ in sctõ Marco ad cõfortandũ me ad
faciendũ qd possem ꝑ rege francie et venerunt ad me ac si
essem dñs terre/ quibus rn̄di ꝙ orarem deum pro rege et ꝙ
essẽ bone voluntatis ad faciendum pro rege quicqd possẽ

¶ Plures aliĩ etiam galli et neapolitani expulsi de neapoli
qui dicebãt circuire se pro rebus francorũ regis et pro resta
tus vestri me venerunt visitatũ pro simili effectu/ qꝛ videba
tur eis ꝙ ego eẽm amicus regis francie et tenereꝫ ꝑtes ei⁹ et
ego remittebam eos omnes ad franciscum valori.

¶ Fuit etiaꝫ mecũ dñs Dulces de spoleto orator ducis vrbi
natis ad offerendum se mihi et fuit in illo tempore quan-
do dux vrbini rediĩt ad domum suam et ego scripsi vnas
literas ad dictum ducem quarum effectus erat/ ꝙ non dis
sideret de Florentinis/ et quando recessit ꝙ non esset cõtra
vos cogitando ꝙ ipse esset bonus ad manu tenenduꝫ opus
meũ q̃zq̃ꝫ non essem ei vnq̃ꝫ locutus/ monstrabaꝫ tñ me illi

affectionatũ non ꝙ ipse sed omnis alius qui fauisset mihi et parti que me sequebatur ad hoc vt essent maiores etiã cum populo et qui regerent exterius et interius maxime fauorabiles habendo gẽtes armorũ. et dictas litteras misi ꝑ oratorem dicti ducis qui venit alloqui me. et fuit p̄dictus dñs dulces

¶ Etiã dico ꝙ egre tuli ꝙ dñs hercules esset expulsus ꝓpter istos easdem effectus et habui suspectũ petrũ philippũ ne fuisset causa ꝑmittendi comitẽ renuccĩũ et istud. qꝛ dñs hercules mihi erat affectiõatus ꝑ mediũ fratris nicolai de mediolano qui iã fuerat cõcellarius dicti dñi herculis. et etiam sciebam ꝙ esset affectionatus Francisco valori. cui feci aliquam operã vt eũ nõ faceret cassari. et in isto modo habendo gentes armorũ amicas. remanebãt amici mei fortiores et gubernatio interior et exterior ibat modo corũ. et in omni re in qua obrueretur in terra possent se melius defendere et ad hunc sensum hoc faciebam.

¶ Comes ciccus de monte olei misit ad me vnũ suũ cõcellariũ rogans ei essem fauorabilis ad restitutionẽ suarũ terrarũ. et ego illi scripsi ꝙ nõ esset tẽpus mouendi silia. et ad nõ dandũ materiam alijs silia tẽtandi quãquã ipse faceret grandem instantiã. feci tñ aliquid dicta semoribus sed satis frigide. qꝛ nõ videbatur tempi cõuenire ꝙ vbi vidissem fecissem ꝓ sua amicicia mihi captanda.

¶ Dñs Agamẽnon mariscottus de Bononia potestas preteritus fuit antiquitus noster familiaris et rogaui Jacobũ saluiatũ qui erat electiõarius qui eũ eligeret et ita factus est potestas. et istud feci. tũ habendo suo fauore. tũ etiam qꝛ eum amabã et mihi videbatur ad ꝓpositũ operi mee. Et sic habui gratũ ptãtem pñtem. qꝛ erat pater vicarij archiepi Florentini nostri amicissimi quãquã eius aliquam nõ feci mẽtionem.

¶ Marcutius saluiatus fuit mihi allatus a fratre ruberto germano ante casum ignis ad sex dies qꝛ ego eũ cõfortarem ad bene viuendũ et hoc feci et habui eũ charũ ad habendum

amicū ꝛ ipē multa mihi abtulit ante recessum suum dicēdo ego mittam vitam pro vobis.

¶ Intellexi Johannē de vetula qui erat noster amicus fratris Cosmi tornibon i quē amabā sꝫ nunq̄ꝫ ei locutus sum/ Ad ducē ferrarie/ Ad ducē mediolane scripsi circa id qđ est bene viuere ꝟ non pro rebus statuum.

¶ Circa facīēdos cōductus nō me impediui nisi cū recōmendatōne leuiter alicui⁹ scilꝫ vnius filiꝗ dn̄i Nicolai de estis de ferraria/ ꝛ vno comite Christophero de gonsaga/ ꝛ vno de rangoni de modona/ ꝛ aliquib⁹ aliꝗs q̄s ego nō noui/ q̄s tn̄ cōmendaui Francisco valori ꝛ Dn̄ico mazinghi ꝛ aliꝗs decem Sꝫ leuiter. s. dicēdo talis vellet cōduci ꝟ facite vos.

¶ Circa factū custodie fori qui essent capita de ista custodia ego nesciebā/ verū ego cōfortabā in ambone ꝙ dicta custodia cōduceretur/ ꝟ nō recordor si ego sim locut⁹ cū ꝑticularibus ciuib⁹/ imo Frāciscus valori post hoc dictū ambonis me laudauit ad os ꝛ cōfortauit me vt sequerer/ ꝙ si estimarē etiā mihi mandaret dici ꝑ Andreā cambini/ occasio istius custodie fuit ꝓ securitate nostra/ q: per eos cōtrariꝗ nostri supprimerētur ꝛ nō facerēt aliquē insultū sicut timebam⁹.

¶ Circa factū inobedientie pōtificis ꝛ nō iuisse Romā dico ꝙ procedit ne essem occisus ꝑ viā/ vel cū essem Rome a Petro de medicis vel a sua liga/ q: essem cōtra eorū ꝓpositum

¶ Circa factū excōicationis dico q̄ꝫq̄ꝫ multis videretur nihil esse nihilominus ego credebam illā esse verā ꝛ obseruandā ꝛ obseruaui eā ꝑ aliqđ tēpus/ ꝟ post videndo ꝙ opus meū ibat in ruinā cepi moduꝫ nō obseruandi amplius ꝟ magis manifeste cōtradicendū cū rōne ꝛ facto ꝛ stabam obstinat⁹ in isto pro honore ꝛ reputatiōe ac manutētione opis mei.

¶ Circa inceptiōeꝫ p̄dicationis in septuagesima que fuit die vndecima Februariꝗ dico ꝙ prius asperi lr̄as dn̄i Dominici bonzi quas ille scripsit ad seniores ꝛ alteras ad me per q̄s mouebat papā nō esse dispositū ad dandā licētiā vt p̄dica

d

rem/ vn̄ cōmotus in me q̄ videbā opam meā ruere/ me dis
posui ad p̄dicandū vt sustinerē illā/ ⁊ de hoc nō fui excitat⁹
ab aliq̄ ciue p̄ticl'ari. Sȝ poti⁹ amici mei idedolebāt/ sicut fu
it Alamānus ⁊ Jacob⁹ saluiat⁹ ⁊ Dn̄icus mazinghi. Est be
ne verū q̄ aliq̄d dies illi qui versabātur in sct̄o Marco mi
hi dicebāt qn̄ p̄dicatur/ nos morimur fame/ ⁊ Johānes ia
cobi dini vt recordor venit ad me ad sct̄m̄ Dn̄icuȝ ⁊ quesiuit
qn̄ fierēt maiores.i.seniores ꝟ nō mihi declarauit qn̄ reinci
peretur/ q̄ sic cōsueuit facere/ hoc est/ nō manifestarē semp
certum diem qn̄ volebam predicare.

¶ Causa propter quā exiui de eccīa sctē liberate.ij.die q̄dra
gesime nō fuit ad obediendū pape ꝟ p̄timore ne occiderer/ ⁊
postq̄ȝ ego fui cōduct⁹ ad p̄dicandū in sct̄o Marco/ ego fir
maui p̄dicatiōeȝ nō obstātibus lr̄is tercie die Marcij a dn̄o
Alexādro bracci p̄ q̄s me monuit de magna alteratiōe pape
⁊ toci⁹ curie ⁊ de piculo Florētinorū/ q̄ estimabā eis esse mi
¶ Circa lrās q̄s habui ab oratorib⁹ aut (natū a pōtifice.
q̄s eis scripsi/ dico/ q̄ ego scripsi aliq̄n Joachim guasconi
cōfortādo eū ad animandū regē in reditū in italiā/ ⁊ ad re
stituendū res Florētinas/ ⁊ feci oēm diligētiā ex ista p̄te res
tenerētur callide/ ⁊ ex hac scriberētur calide ⁊ hoc feci q̄ intel
lexi q̄ ep̄s Soderinis scribebat frigide ⁊ hoc p̄ meos frēs/
⁊ ego egreferebā nō recordor tn̄ clare si ego scripsi aut man
daui dici Joachim vt supra dicitur/ q̄ ego scripsi ⁊ ipse mi
hi scripsim⁹ paucas lrās/ ꝟ Joachim sepius scribebat filio
suo qui postea ōndebat mihi lrās ⁊ ego dicebaȝ ei oretenus
¶ A dn̄o Dn̄ico bonzi (quicq̄d mihi videbatur rn̄dendū.
habui duas lrās/ vne monuerūt q̄ papa nolebat mihi dare
licentiā p̄dicādi. Altere me rep̄hendebāt de reincepta p̄dica
tiōe frequēti⁹ q̄ mihi scribebatur factū est ab Alexādro brac
ci qui ꝓprie duas mihi scripserat lrās de reb⁹ generalibus ⁊
ad meā laudē ⁊ cōfortatiōeȝ. Sȝ fortissimū lrārū ille scripsit
dn̄o Sebastiano de Florēziola suo genero qui postea mihi

referebat oia & legebat dictas lras cotentu in eis erat p pra
ctica reru mearu & etia aliaru quod totu coicabatur cu Fracisco
¶ Dns Riccardus beccus scripsit etia Johani (valori.
fri suo de reb9 meis quod habebam9 eu suspectu qz scribebat co
¶ De ordine & pparatioe que fiebat in pa (traria nobis.
rasceue nuc est ann9 nec sciebam nec scio aliqd pticulare nisi
q intellexi a Philippo argutio qui tunc erat de seniorib9 q
volebat pijcere Bernardu de neris qui tuc erat cofalonieri9
iusticie ex fenestris palacij & q in illo tpe dict9 Philipp9 fe
cit queri a dna Camilla de ruccellai quid fieri deberet tunc
ipa rndit q recepit in revelatioe q proijceretur de fenestris
Bernard9 de neris & q dna Camilla dixit fri malateste fri
scti Marci si ista proiectio eet ex ispiratoe diuia & frater ma
latesta me requisiuit si posset ee inspiratio diuia & si erat li
citu fieri tale opus cui ego rndi vos scitis quod debet rnderi
pro me propter irregularitate quod ego no cofortaui vt fieret p
pter eandem irregularitate quod bn feci cofortari Philippu p Do
minicu mazinghuz q ego vtebar in talib9 negocijs q staret
fortiter cu aliq suoru coplicu & sic cofortaui Dnicu eunde q
erat vexillifer sociorum ad faciendum silia & sic confortaui face
ret cu suis socijs & staret fortiter oes cotra opinione Bernar
di de nero q erat cotra op9 nrm quod no cosului vt moreretur
optassem tn eu exulasse finis hui9 proiectiois hoc mo de fe
nestris credo erat qz ipe cotrariebatur opi nro & ad remoue
dum caput alterius partis.
¶ Cu Petro de medicis no habui aliqua practica qz fui ei sp
multu cotrari9 nec habui maiore inimicu volete francorum
rege eu introducere Floretia pro ciue qn redijt ex Neapoli
ego disputaui cu rege vt no faceret. veru est q diuus Jaco
bi de diuis me9 amicus mihi scripsit ex vrbe q Petr9 vole
bat bn viuere & petebat me instrui de sua vita & se mihi co
medabat & ego ei rndi q Petr9 volebat incipe mecu practica
et qz nolebam intrare in aliud nisi q orare deu pro eo.

¶ Alia vice fuit mecũ quidẽ quẽ non cognoui ⁊ dixit mihi ꝙ
Petrus de medicis ſe mihi cõmendabat ⁊ ꝙ vellet bñ viuere
⁊ redire ſicut ciuis/ ß iſte nõ rediỹt ad me niſi vna vice/ ⁊ ſi-
cut ſupi⁹ dixi eũ nõ noui/ erat veſtitus nigro/ ſtatura ꝑuus/
carne fuſcus ⁊ etate circiter annorum quadraginta.
¶ Circa cometiſſam ſocerã petri ⁊ Lanfonſinã vxorẽ qñ cũ
eis erã cũ ꝑdicto viro multũ mihi eum cõmendabant/ quib⁹
reſpondi ꝙ non credebam petrum vnq̃z rediturum.
¶ Cum cardinali de medicis nõ habui practicã niſi ꝙ duab⁹
vicibus mihi ſcripſit recõmendãdo ꝙ ſua ſibi reſtituerẽtur/
et ſicut notũ eſt ⁊ ꝑ multos ſcitur fuerũt reſtitute alique res
ꝑue de quib⁹ non accidit ad pñs fieri mẽtionẽ/ dico tñ ſi Pe-
tro contigiſſet redit⁹ meus anim⁹ erat dicere ei. Ego feci ad
bonũ finẽ maxime cũ nõ eſſes in ſtatu ⁊ qñ tu fuiſſes in ſta-
tu nõ ꝑdicaſſem cõtra te ß fuiſſem locutus in generali.
¶ De rebus Piſanis/ dico me nunq̃z dixiſſe ꝙ haberẽ eos in
pugno/ ß bñ dixi o piſa tu habebis in omĩ mõ/ verum eſt ꝙ
dixi me habere multas gracias in pugno ß non ſpecificaui
vnq̃z de piſa ß loquebar caute ne eſſem capt⁹ in ſermõe. Eſt
bene verum ꝙ ego optaſſem ꝙ rehabuiſſetis res veſtras ad
hoc vt credit⁹ eſſem ver⁹ ꝓpheta/ q: veniebat mihi ad ꝓpo
ſitũ/ etiã verũ eſt ꝙ rex francorũ mihi eaz ꝓmiſit/ ß poſtea
negauit/ ⁊ ꝙ eã mihi negauerat cõmunicaui cũ ſenioribus ⁊
erat qñ rediỹ de predicto rege de poggibonzi.
¶ Quãdo ꝑdicaui illũ ſermonẽ vbi narraui de aliquib⁹ hoĩ
bus magni ingeniỹ ꝙ deberent fieri frẽs ſpũales fuit ꝓpter
dñm oliueriũ Arduinũ ⁊ ꝓpter dñm malateſtã q: ſciebam
eos eſſe in ꝑdicatiõe ⁊ alios ſilẽs. Et poſtea dñm maleteſte
allegaui aliquid de illuminatiõe in ꝑticulari ⁊ plura exꝑſſi⁹
⁊ dixi ei ꝙ dñs Philippus varamorus ⁊ dñs Pandolphus
de medicis nobis apparuiſſent ⁊ dixiſſent eos fieri debere
frẽs ⁊ recordor etiã me dixiſſe dñm maleteſte ꝙ ſi non fieret
frater iret ad infernũ. Iſtos ſilẽs volebã habere mecum ad

Magnificandũ opa mea ⁊ ad habenduz mecũ doctos viros
Illud etiã ꝙ dixi supius de illis qui sunt ĩ inferno ego dixi
ad dandam mihi estimationem quia scirem talia.
¶ Habui semel ĩ secreto vnas lrãs sine suprascriptiõe a fra
tre Siluestro de quo postea intellexi ꝙ ei erat missa de qua
dã nuru Tanai de lencis p quã ego mouebar curarẽ de me
ipo q: esset quidẽ qui volebat me ledere / qđ tñ p̄sumpsi fu
isse ex Jacobo nescio certe si postea dixi habuisse istud p re
uelationẽ / ꝟ credo me p certo dixisse. Sĩle dico de illis secre
tis que ego dicebam de quodã qui se volebat se facere gran
dem ꝙ dicebam ex me ad timorem alterius.
¶ Circa etiã illos q̃s dixi nolle pisas rehaberi. Et illa alia p̄
dicatio in q̃ ego narraui quot essent tãti peiores. Dico ꝙ ni
hil sciui vnq̃z certi aut pticularis / ꝟ hoc dixi q: istud estima
ui. Et si esset aliquis qui voluisset attẽtasse auerteretur p̄ ti
more ⁊ mihi attribueret reputationem.
¶ Circa clauiculã capsule de q̃ feci mentionẽ totiẽs ⁊ quã di
xi ptinere ecc̃ie. Dico ꝙ feci ad dandũ terrorẽ ⁊ minas ⁊ auer
tendũ manus eorũ qui me ledere volebãt ⁊ in fine nõ fuerũt
nisi v̀ba / q: aliud pticulare secretũ aut reuelatio nõ erat ĩtus.
¶ Predicatio quaz ego feci in octaua nostre dñe. Anno dñi.
M.cccc.xcv. qñ ego ostẽdi me iuisse in padisum / hoc feci ad
attribuendũ mihi reputationẽ ⁊ gloriã / ⁊ fuit vna intentio
quã feci stando in libraria greca sancti Marci. Non ꝙ ĩ fa
cto fuisset sicut eã dixi ⁊ sicut ingeniaui psuadere eã pplo.
¶ De congregatione Lombardie me seperaui vt restarem
liber ⁊ facerẽ meo modo.
¶ Canes in cathena ⁊ galline que caperẽt vulpes ꝙ p̄dicaui
in ambone fuerũt oẽs res inuente p me ad dandũ mihi esti
mationẽ ⁊ reputandũ ⁊ animandũ eos ⁊ terrendũ aduersa
¶ Quãdo in ambone dicebã qñq3 ad propositum (rios.
alicui⁹ qui me volebat occidisse ego te video / ego te video / et
tu me vides voluẽdo me versus mulieres ad hoc vt nõ pos

ſet dici᷑ ꝙ dicerē de tali vl᷑ tali/ ego dicebā totū ad meū ꝓpo
ſitū ad deterrendū inuaſorē/ ⁊ ad dandū mihi reputatiōez
¶ De cedulis de quib⁹ mentiōez feci in (nō ꝙ ſcirē aliud.
p̄dicatiōib⁹ q̄s dixerā me facturū ⁊ ſingularib⁹ ꝑſonis datu
rū ad man⁹ vt tenerēt eas cuſtoditas vſq₃ ad certū tēpus ⁊
poſtea aperirētur/ fuerūt oēs fabule aniles ad deterrendū
aduerſarios meos/ ⁊ q̄ztum ad deceptionē hui⁹ rei fuit ſolū
ꝙ dixi fratri Silueſtro dicā de dādis vobis cedulis que con
tinebūt pctā Petri caponi que ipſe frater Silueſter ſciebat
q᷑ erat ei⁹ cōfeſſor/ ſ₃ nō dedi ei/ finaliter fuit quedā₃ fictō ad
terrendū ⁊ in facto nō fuit aliud.
¶ Circa barbaros q̄s dixi pluries vēturos cōtra italiā/ dico
⁊ credo certe ꝙ in italiā veniret flagellū₃ eccl̄ie a barbaris/ q᷑
ſꝑ ſilr̄a flagella in eccl̄ia ⁊ italia venerūt a barbaris/ ⁊ hoc ꝑ
meū diſcurſum dixi nō ꝑ aliā certitudinē ꝑticularē/ q̄₃q̄₃ oñ
derē me eſſe certiorē q̄₃ erā in facto veritatis.
¶ Circa reuolutiones eccl̄ie ⁊ cōuerſionē infideliū q̄s p̄dixi de
bere ſuccedere/ dico me habuiſſe ⁊ habere ex ſcripturis ſa/
cris/ ⁊ credo certe ꝑ ordinē ſcripture tantū ſine alia reuelatio
ne ꝑticulari. Sed fieri debere cito non exp̄ſſi de ſcripturis nec
de reuelatōe/ ſ₃ me ingeniabā ꝓ viribus hoc probare cū mul
tis rōnibus que etiā ſunt ſcripte ⁊ miſſe ad diuerſa loca q̄₃q̄₃
ego affirmarē vltra has rōnes me habere ꝑ reuelatōez/ erat
ſolū ad dandū mihi reputationē ⁊ creditū/ ⁊ res q̄s deſuper
allego circa ſacrā ſcripturā factas ego extraxi a Daniele et
ſancto Hieronymo/ ſctō Auguſtino Origene ⁊ ſctō Thoma
¶ Vita ſtricta quā faciebā pro me ⁊ faciebā fieri ab alijs ſoli
tudo et parū me oñdere ꝙ ego faciebā erat totū ad reputa/
tionē ⁊ honorē mūdi ⁊ ad manendū in opinione penes vi/
¶ Circa coronellā cordiū que inducebant ſe (ros ſctitatis
ad vnū cor ſolū quā deſignaui qñ dixi me iuiſſe ad ꝑadiſū₃
fuit ad animandū oēs ad vnionem gubernatōnis ciuilis vt
poſſem peruenire ad perfectionem dicti regiminis veneto/

rum/cum modo quem diximus superius.
¶ Circa vicariũ archiepi Florentini/dico ꝙ practice q̃s tenui secũ fuerũt generales/ ⁊ sicut alie de statu/ cõfortãdo eũ ad castigandũ ⁊ submittẽdũ p̃sbyteros qui nõ erãt nostri amici/et qñ habebat aliquẽ in manibꝰ qui fecisset aliquẽ errores me cõsulebat etiã me cõsuluerat sup vno qui viderat vnam virginẽ mariã ⁊ volebat veire et facere totũ populũ clamare misc̃dia misc̃dia/ ⁊ ego dixi ei ꝙ nullomõ cõsẽtiret/et ꝙ essent inania/et qñ redijt hac vltima vice Florẽtiã/ venit me alloqui noctu offerẽdo se mihi/ ⁊ dicebat se nolle ostendere amicũ meũ vt posset meliꝰ defendere res nrãs. Dederat etiã auctoritatẽ mihi cõfessionãdi ⁊ cõicandi quẽcunqꝫ ptinentẽ sue iurisdictioni/et istud tenebã cũ eo ad habendũ etiã clerũ ad meũ propositũ. Habebat etiã dictꝰ vicarius colligationes cũ octo senioribus qui dederat eis auctoritatẽ suã cõtra p̃sbyteros/⁊ si bñ recordor egre tulit ꝙ tantũ festinassent experimentũ ignis sicut fecerũt/qđ tñ fecit ex se sine mea irritatiõe. Verũ ego nõ feci aliud in cõtrariũ dici/ ne appararet me nolle fieri experimentũ ignis/et ad manutenendũ me in reputatione dñs Baldus inghirlani et ego opati sumꝰ vt iste vicariꝰ rediret ⁊ esset noster grãdis amicꝰ et alij resignaretur.
¶ Circa tyrannum quem in ambone dicebam proxima die facturum et res nostras expediturum/ dico ꝙ ego dixi illud ad reanimandũ ãicos qui videbantur frigidi ad hoc vt se retinerent non ꝙ ego haberem inde aliquam cõiecturam/ sꝫ ad dandum terrorem alteri parti ne se leuaret/et in fine fuit etiam quia ego semper habui in fantasia ꝙ dux Mediolani volebat facere tyrannum Laurentiũ petri francisci/ nõ ꝙ ego scirem aliud sed semper habui Laurentium in bona estimatione et pro bono viro.
¶ De subscriptione facta in sancto Marco/dico/ ꝙ eum nõ ordinaui sed fratres mei illam mouebant/et mihi dicebant et ego habui ꝓ charo ⁊ grato ꝙ appereret ista vnio ciuium/et

ista beniuolētia versus me ⁊ ad acquirendā reputationē cū papa/ ⁊ etiā ex scriptura magis cōfirmabat ⁊ vnibat ciues q̄ erāt ad volūtatē nrām. Inter q̄s dico ꝙ nō erat alia intelligētia ordinata ꝟ in facto estimabā ꝙ cognosceretur ⁊ ꝙ hec subscriptio oꝑata esset in concilio.

¶ De eo ꝙ sciuissez aliquid de senioribꝰ anteq̄z publicarētur dico ꝙ frater Siluester mihi referebat qn̄qz ꝟ raro magistratū qn̄ erat factꝰ anteq̄z esset publicatꝰ ꝟ nō mihi dicebat vn̄ habuisset ⁊ de hoc ꝑticulari nō multū bn̄ recordor/ q: nō (attēdebā.

¶ Quātū ad cōciliū ⁊ eiꝰ ꝑtes de quibꝰ fui inter rogatꝰ/ dico/ ꝙ ego habui magnā indignationē cōtra Romanā curiā que ꝓpter reprehensiōes me ꝑsequebatur/ ⁊ etiā ꝓpter mores eorū animatꝰ erā facere plura oꝑa ad faciendum cōgregari cōciliū ⁊ deliberauerā scribi facere quinqz litteras ꝑ diuersas ꝑsonas qui cōcitarēt quinqz reges ad faciendū cōciliū/ que littere erāt huiꝰ tenoris ꝙ videbatur digna res ꝙ tales reges essent certificati de rebꝰ magnis nostratū/ cū ergo esset hic vnꝰ p̄dicator qui diceret res futuras ⁊ detestaretur vicia eccl'ie/ ⁊ ꝓbat res suas cū rōne naturali. Cum hoc etiaz dictꝰ p̄dicator scripserit vnas lrās ad papā de tali tenore. (Cuius copia debet esse in scānello vel habet eā frater Nicolaus de mediolano) deberēt illi reges vt capita christianitatis prouidere ad tales defectꝰ ⁊ cōgregare cōcilium/ ⁊ dicte littere fuerūt facte ad p̄parandū mētes dictorū regū/ et alias lrās quas deliberabaz scribere ad singulos eorū pro tali effectu concilij ceperā ingrossare/ ⁊ minute earū debent esse in meo scānello/ ⁊ in qualibet dictarū primaruz quinqz lrāruz erat copia incerta suꝑioris ep'le ad papā scripte. Reges ad q̄s scripserā has lrās/ sunt isti. Imꝑator/ Rex francorū. Rex hispanie. Rex anglorū/ ⁊ rex vngarie. Lrās imꝑatoris feci scribi a Iohāne nicolao cambi/ illam regis francie feci scribi Dn̄ico mazinghi qui scripsit nomīe suo Iohāni guasconi quā postea habebat ōn̄dere regi. Illā hispanie fe

eā scribi a Simone de nero in nōie ipsius Simonis ad Ni-
colaū suū frēm qui cōicaret eam illi regi sicut debebat facere
Joachim. Littere anglie fuerūt cōmisse Frācisco apulo qui
habebat Florētie vnū amicū suū anglicū ꝛ hūc fecit scribere
tales lrās qui dixit se scripturū cuidam suo amico qui ōnde
ret eā regi. Illarū vngarie misi minutā vni meo amico fer-
rarie qui scriberet eā dicto regi, ꝛ minutas harū quinqꝫ litte
rarū singulis infra scriptorū dedi ꝑ frēm Nicolaū de medi
olano quia ipe frater Nicolaus illas fecit, ꝛ estimo scdm ꝙ
ipe habuit copias ꝙ dicte littere facte sunt añ vnū mensez.
¶ Finis meꝰ fuit in initio rei cōtra mores ecc̄ie qui mihi dis
plicebant ꝑpter dedignationē quā habebaꝫ de excōicatōne
ꝛ breuibus aplīcis factis cōtra me, me excitauerūt ciciꝰ ad fa
ciendū ꝛ remouendū hec obstacula ab oculis meis, ꝛ etiam
erāt causa glorie quas memoraui superius.
¶ Qui sciret has res de consilio ꝛ de lrīs p̄dictis aut cū quibꝰ
tractauerim, dico ꝙ de fratribꝰ hoc sciebat frater Siluester
frater Dn̄icus ꝛ frater Nicolaus de mediolano de ciuibꝰ sci
ebant oēs suprascripti qui scripserūt dictas lrās, ꝛ Hierony
mus beneuenus, sꝫ cū nemie vnq̄ꝫ cōsultaui ꝛ practicaui et
nunq̄ꝫ ab aliquo sum exhortatus.
¶ Totū qd feci designaui ad faciendū sicut supius vt essem
sp famosus in p̄ntiꝫ ꝛ in futuro, ad habendū tale creditum
in ciuitate Florentia, ꝛ ꝙ oēs res magne importantie nō fie-
rēt sine mea volūtate. Et postq̄ꝫ fuissem stabilitꝰ in Florē-
tia hoc mō habebaꝫ animū faciendi res grandes in italia et
extra italiā ꝑ vim dñorūꝫ cū quibꝰ cōtraherē amicicias ꝛ cō-
traxerā ꝛ tractauerā grādia sicut est cōcilium, ꝛ scdm ꝙ hee
res iuissent cogitassem de aliis, ꝛ maxie habebā intentionē
suscitādi principes xp̄ianos ꝛ principaliter illos extra italiā
ad subiugandū infideles post cōciliū verū ad faciendū me
cardinalē vl papā nō multū cogitabā, q: qñ cōduxissē istā
opam, etiā sine papatu fuissē auctoritate ꝛ reuerētia primꝰ

homo mundi. Sz qn̄ fuissem electus papa nō recusassem/
q̄zq̄z mihi videretur esse maius fieri caput de tāto ope q̄z eē
papam/quia homo sine vir:ute po:est esse papa. Sed ta
le opus requirit hominē excellentis virtutis.
¶ Circa articulū ꝙ dixissem ad crucifixū. Si ego mentior tu
mētiris/dico/ ꝙ quāq̄z ego nō recordor mō sup quē articu/
lum hoc dicerē. Nihilominus ego dicebā sup res q̄s ego cre
¶ Circa cōfessores di/ (debaz esse veras scd̄m ordinē dei.
co. Ego multos ponebaz in sctō Marco confortādo eos vt
cōfessiones plures audirēt nō ad sciendū cōfessiones q: non
dixissent eas propter penā magnā ⁊ etiā ad cōseruandum
reputationē apud eos/ q: si eos requisiuissem de similibus/
ego ex toto discooperuissem meam maliciam. S ego hoc
faciebā ad habendū maiorē cōcursum. ⁊ ad tenēduz amicos
nrōs cōfortatos opi nostro/ et etiā vt essent magis vniti.
¶ Circa experimentū ignis dico sic/ ꝙ egre tuli multum fra
trē Dn̄icuz proposuisse illas cōclusiones ⁊ prouocasse istaz
rē/ ⁊ soluisse aliq̄d magni ꝙ nō attētasset istud. Similiter
dolui ꝙ amici mei eū stringerēt/ q: ego ꝑ me nō voluissem
illud/ ⁊ si ego consensi id feci ad defendendū honorē meū q̄
plus potui. Et si ego ꝑ̄dicassez tūc qn̄ res se mouebat ⁊ quā
do astringebatur essem ingeniat⁹ extinguere eā dicēdo ꝙ il
le cōclusiones poterant probari cū rōne naturali/ ⁊ maledixi
fratri Dn̄ico ꝙ ita inculcasset eas/ quia videbatur mihi res
grādis ⁊ ꝑiculosa. Finaliter ego cōsensi pro nō perdenda re
putatione/ ⁊ semꝑ dixi ꝙ nos cōducebamur ad istud cemen
tū/ q: essemus prouocati ad respōdendū estimādo ex toto
ꝙ ille frater sancti Francisci nō intraret/ ⁊ eo nō intrāte no
ster nō erat obligatus ad intrandū/ tn̄ si noster fuisset co/
actus intrare/ volebam/ vt intraret cū venerabili sacramen
to habēs spem vt nō arderi ꝑmitteretur/ ⁊ sine quo nō per
misisse:m eū introire. Et conferendo ista cum Johanne ba
ptista ridolphi in sancto Marco bis ante diem cementi Jo

hannes baptista dixit q frater sancti Francisci nunq̃ʒ in
traret / ⁊ ad dandum ei maiorē terrorē optatus sum q ignis
fieret magnus / et misi fratrem maletesta / ad seniores ad or
dinandũ formã dicti ignis. Similiter dederam ordinem q
ignis accenderetur in uno ostio ⁊ per aliud intrarēt fratres.
et retro eos ponerētur scobe que clauderent aliud ostium in
modo ut appareret non posse retrocedere ⁊ hoc totum de
signaui ut dictus frater sancti Francisci expaueret ⁊ non in
traret et sic restabat etiam noster non obligatus / deinde or
dine accendendi ignē ⁊ claudendi ostium in supradicto mo
do sum locutus cum fratre Dominico et fratre Siluestro
et illis quattuor ciuibus qui ueniebant ad me in porticuʒ in
die experimēti et etiã recordor q mãdaui recordari Lanfre
dino lãfredini q̃ erat prepositus p Petrũ albicis et Alexan
drum nasi q̃ʒq̃ʒ non sim certus si mandaueram dici. Sed
certus sum q dispo sui ut ei diceretur.

¶ Intentionem ciuium meorũ amicorum qui sollicitabant
istud cementum estimo fuisse ad habendum istum honorē
et restarent superiores. Sʒ ego habuissem charius q res fu
isset fracta et disordinata q non fuissemus conducti ad ta
le cementum.

¶ De dato ordine q res non conduceretur aut rumperetur
per meos amicos / dico q nunq̃ʒ fecissem quia me uidebaʒ
despectum et perdebam inde meum creditum manifestan
do q vellem fugere cementum. Sed meum fundamentuʒ
principale fuit q frater sancti Francisci nunq̃ʒ intraret / et
omnis demonstratio que fiebat circa ignem sicut superius
dictum est fuit ut deterrerentur et non intrarent ⁊ sic resta
bat altius opus nostrum.

¶ Et de habenda certitudine cum fratre Dominico aut cuʒ
alio eorum qui intraret sicut dixi in ambone q ego scirem
q non arderent / dico q non habui aliter sed ad dandum

mihi reputationē ad vltimū quo plus potui. Et q2 sum interrogatus si ducerē has res añ pplm, ego rñdi & sic affirmaui q2 dubitarē ne essem lapidatus.

Ratificatio processus cum manu sua propria.

¶ Ego frater Hieronymus nicolai Sauonarole de ferraria ordinis predicatorū sponte confiteor esse verū quicquid supius scriptū est in pñti carta & alijs vigiti tribus scriptis vna manu & in fide hmōi meipm subscripsi mea propria manu hac die. xix Aprilis. M. cccc. xcviij.

Testes

¶ Ego Ludouicus de adimaris canonicus reuerēdissimi in xp̄o patris & dñi dñi Raynaldi de vrsinis dei & aplice sedis gratia Archiepi Florētini vicari⁹ generalis interfuimus cōfessioni suprascripti fris Hieronymi sauonarole, qui lectis sibi p oibus & singulis suprascriptis in vigintiqttuor cartis pcedētibus de scriptis & annotatis spōte & ex certa scia confessus fuit oia & singula pdicta fuisse et vera esse loco & tpe mō & forma ibidē adaptatis, & suprascriptā subscriptiōez in fine pdictorū cantantē sub noie fris Hieronymi, & que incipit Ego frater Hieronymus nicolai, et fuit hac die. xix. Aprilis. M. cccc. xcviij. fuisse & esse scriptā manu sua ppria, et iō in pdictorū oim & singulorū fidē & testimoniū nos subscripsim⁹ ppria manu dicta die. xix. April. M. cccc. xcviij.

¶ Ego dñs castellanus de castellanis iuris vtriusq3 doctor et vicari⁹ fessulan⁹ pdictis interfui et audiui vna voce omia ipm pdicta cōfitentē, et ita est pura veritas et istorū fide di cta die propria manu me subscripsi.

¶ Ego frater Frāciscus de saluiatis prior ad psens cōuentus sancti Marci de Florentia oibus supradictis interfui, et iō in pdictorū fidez me subscripsi dicta die. xix. Apeilis. M. cccc. xcviij.

¶ Ego frater Johãnes sinibaldi de Florẽtia ordinis p̄dicatorũ ad pñs magister nouitiorũ dicti cõuent⁹ me subscripsi dicta die.

¶ Ego frater Cosimus philippi de tornabuonis de Florẽtia frater ꝓfessus dicti cõuent⁹ p̄dictis oĩbus ⁊ singl'is interfui/ ⁊ iõ in p̄dictorũ fidem me subscripsi dicta die.

¶ Ego frater malatesta sacramorus de Arimino ordinis ꝓfessus in cõgregatiõe scti Marci de Florentia p̄dictis oĩbus etiã interfui/ ⁊ in p̄dictorũ fidẽ me subscripsi dicta die.xix.

¶ Ego frater Georgeusanthonius de vespuccis de Florentia ordinis p̄dicatorũ/ licet nõdũ ꝓfessus p̄dictis oĩbus etiã interfui/ ⁊ iõ in p̄dictorũ fidẽ me subscripsi dicta die.

¶ Ego Petruspaulus de vrbino frater ꝓfessus dicti cõuentus scti Marci p̄dictis oĩbus ⁊ singulis etiã interfui/ ⁊ iõ in p̄dictorũ oĩm fidẽ me subscripsi die dicta.xix. M.cccc.xcviij.

Finis.

¶ Epistola quã misit sctitas pape ad fratrũ Franciscũ appulũ ordĩs minorũ qui p̄dicabat cõtra frẽm Hieronymũ.

¶ Dilecto filio Francisco appulo ordinis fratrũ minorũ de obseruãtia nũcupatorũ professori Alexander papa sext⁹ dilecte fili mi salutẽ ⁊ aplicaȝ bñdictionẽ. Intelleximus quãto feruore ⁊ iusticia pro veritate procq nostro ⁊ hui⁹ sancte sedis honore nuꝑ p̄dicaueris verbũ ĩ ciuitate ista Florẽtia aduersus falsum ⁊ pernitiosuȝ dogma iniquitatis fili fratris Hieronymi sauonorale/ qui pridẽ suis demeritis excõicat⁹ ausus sacrilego q̃ȝ plurima scandolosa ⁊ heresim sapiẽtia tãdiu disseminare publice nõ expauit/ fecisti ꝑfecto opus meritoriũ ⁊ maxia laude dignũ/ ac quale religiosum ac catholicũ virũ decebat/ qd nobis ac toti sacrorũ venerabilium frm̃ nrõrum sctẽ Romane ecc̃e cardinaliũ collegio mirifice placuit de q̃ deuotiõȝ tuã plurimũ in dño cõmendam⁹ mouẽtes te ac hortantes vt si quid forsam reliquarum deinceps tanti ac nepharij erroris supsit in tã bono ac tã pio institu

to pseuerare/ac illũ eodem veritatis mucrone retundere an-
res/ita vt maiores indies ac vberiores fruct⁹ in agro dñico
producẽs nrãm ⁊ ipius sedis bñdictionẽ valeas promereri.
Datũ Rome apud sanctũ Petruꝫ sub anulo piscatoris die
xi. Aprilis. M.cccc.xcviij. pontifi. nri. anno sexto Hadrian⁹.

¶ Alia epistola quã misit sanctitas pape fratribus conuen-
tus sancti Francisci.

¶ Alexander papa sextus dilecti filij. S. ⁊ aplicam bñdictio-
nẽ relatũ nobis fuit quãto zelo veritatis ⁊ iusticia accẽsi/ac
pro nostro ⁊ hui⁹. S. sedis honore cõtra pnitiosuꝫ dogma
falsamqꝫ doctrinã pdicti filij fratris Hieronymi Sauona
role ordinis fratrũ ~~minorũ~~ pdicatorũ ac populi seductoris
multis ac veris cõclusionibus ⁊ argumẽtis sepius publice/
ac priuatim publicaueritis ac eo feruoris ac studij processe-
ritis vt pro sustinendis vestris veris ac rectis cõclusionib⁹
⁊ ipius Hieronymi ptinatia cõuincenda nõ defuerint ex vo-
bis qui etiã se in ignẽ conijcere proposuerint. laudamus cer
te deuotionẽ vestrã ac tã pium tãqꝫ religiosum ac memorã
dum opus/qd proculdubio nulla poterit obliuione deleri-
nobis vero ⁊ ipi sedi ita gratũ et acceptũ vt gracius ⁊ acce-
ptius esse nõ possit/hortamur vos ⁊ monem⁹ in dño vt eo-
dem tenore pgentes aduersus ipius erroris reliquias si que
supsint ⁊ complices pseuerare velitis vt exĩde a deo ⁊ hac san
cta sede cõdigna merita cõsequi possitis. Datũ Rome apd
sanctũ Petrũ sub anulo piscatoris die. xi. Aprilis. M. cccc.
xcviij. pontificatus nostri anno. vi. Hadrianus.

Vtilitati publice

In finem Pseudo pphetie Lume

Poeta.

Qui crucis es ſolitus Frater cantare triumphos
Inqȝ tuam ſperãs ferre trophea manum.
Ciuibus angelicis poteras qui opponere ſpinga
Edipos/ in fidei ſimplicitate prior.
Dic mihi vix ternis cur cedis tractibus arcum
Que poterat mentis frangere cerua tuum.

Frater.

Terrene certaſſe fere ſi fata dediſſent
Victor erã/ preſto gl'ia lauſqȝ fuit.
Nil iuuat inuictis queq̃ȝ ſe opponere diuis
Ethera qui ſeruet non lupus agnus erit.
Agnus me vicit ſcandit qui menibus altis
Hieruſalẽ et rubrũ perdomuit pelagũ.

Poeta.

Victe cadis baſiliſce loquax et noctua bellax
Nunc draco/ nunc aſpis/ nunc leo/ nuncqȝ lupus.
Prothea non metuit Petrus/ non aſpida Paulus
Stat boue Borſiaco firmior alma ratis
Paſtorem Rhadamante leua tuqȝ Eace ſerua
Minois etherei ſpiritus aſtra regat.

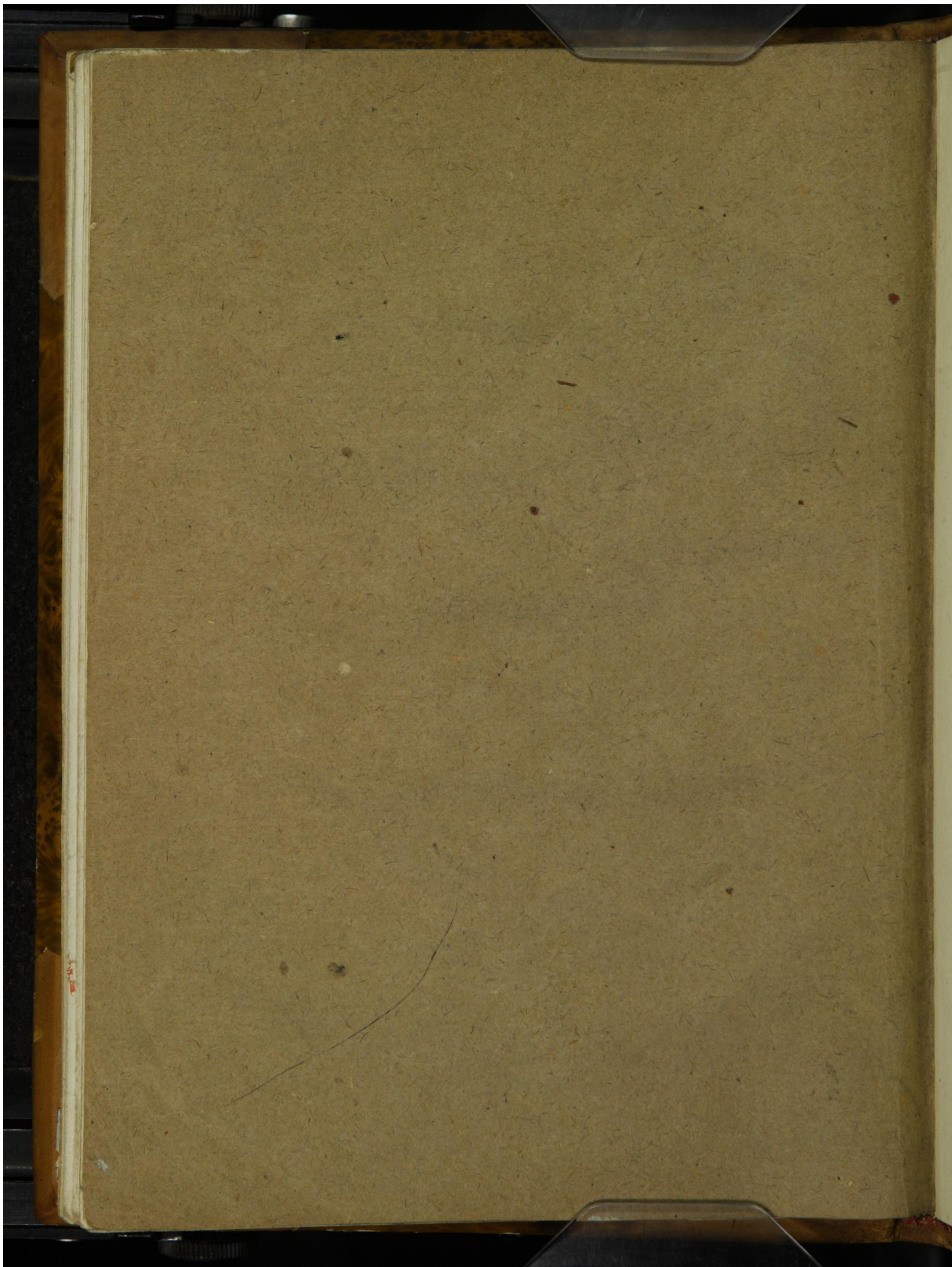
Frater.

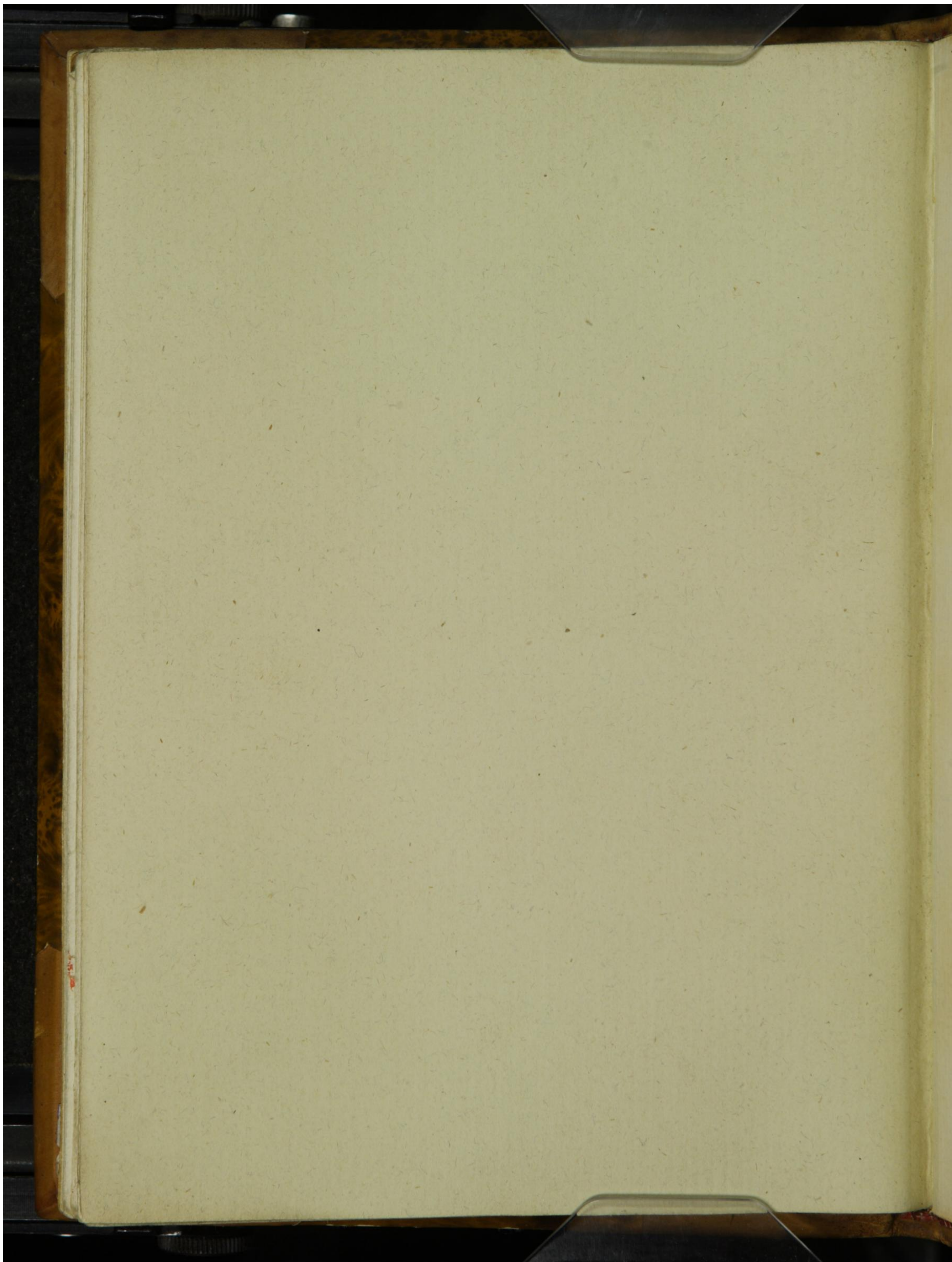
Parce Poeta precor victos quid ledere manes
Proderit/ inuictũ mens colat vna deũ.
Sic me dum pereo trinum dum ledere numen
Aſcendo/ triplici morte ſagitta ferit.
Heu pietas/ heu ſimpla fides/ crucis ecce triũphũ
Dum cecini/ laqueos ignis ⁊ Arnus agit.

Poeta.

Ergo victe iaces Pastor cui sancta ministrant
Numina/sub pedibus stellica colla tenet
Pontificem dum phebus amat Saturnia poscunt
Secula nox-stix. fex/spina-procella fuge
Non odium non liuor edax non vnda lupina est
Omnia lex-virtus-gloria/pax/pietas.

Theodoricus vlsenius frisius medicus cecinit.

611

